

Cilj Evropsko teritorialno sodelovanje Program čezmejnega sodelovanja Slovenija - Italija 2014-2020

Predhodno vrednotenje POROČILO O PREDHODNEM VREDNOTENJU

Osnutek z dne 28.10.2014

GRETA

MKPROJEKT

KAZALO

POVZETEK	1
1 PREDGOVOR	5
2 STRATEGIJA PROGRAMA	6
2.1 USTREZNOST S CILJI PROGRAMA	6
2.1.1 <i>Ustreznost med izzivi in potrebami programskega območja in relevantnimi dokumenti</i>	6
2.1.2 <i>Ustreznost ciljev in rezultatov Programa z izpostavljenimi izzivi in potrebami</i>	28
2.2 SKLADNOST	31
2.2.1 <i>Interna skladnost</i>	31
2.2.2 <i>Analiza zunanje skladnosti</i>	33
2.3 INTERVENTNA LOGIKA PROGRAMA	45
2.4 HORIZONTALNA NAČELA	47
3 KAZALNIKI, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE	48
3.1 OCENA USTREZNOSTI IN JASNOSTI PREDLAGANIH KAZALNIKOV	48
3.2 ADMINISTRATIVNA USPOSOBLJENOST, SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE	52
3.2.1 <i>Administrativna usposobljenost - Institucionalni vidik</i>	52
3.2.1.1 Sodelovanje med partnerji Programa	55
3.2.1.2 Informiranje in obveščanje	55
3.2.2 <i>Operativni vidik – projektna raven ter spremljanje in vrednotenje</i>	55
3.2.2.1 Projektna raven	55
3.2.2.2 Spremljanje in vrednotenje	57
4 USTREZNOST FINANČNIH SREDSTEV	59
4.1 USTREZNOST PORAZDELITVE FINANČNIH SREDSTEV	59
4.2 USTREZNOST PORAZDELITVE FINANČNIH SREDSTEV V POGLEDU CELOVITIH TERITORIALNIH NALOŽB	60
5 PRISPEVEK PROGRAMA K CILJEM STRATEGIJE EVROPA 2020	61
6 STRATEŠKA OKOLJSKA PRESOJA	63
PRILOGA 1 NE-TEHNIČNI POVZETEK OKOLJSKEGA POROČILA	65

SEZNAM PREGLEDNIC

Preglednica 1: Ustreznost med izzivi in potrebami ter relevantnimi dokumenti	7
Preglednica 2: Povezava med tematskimi cilji in prednostnimi naložbami in posebnimi cilji Programa	28
Preglednica 3: Skladnost posebnih ciljev z izzivi/potrebami	30
Preglednica 4: Potencialne povezave med posameznimi cilji/vrstami dejavnosti Programa	32
Preglednica 5: Skladnost tematskih stebrov in horizontalnih prioritet Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) s posebnimi cilji Programa	34
Preglednica 6: Skladnost tematskih stebrov in horizontalnih prioritet Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP) s posebnimi cilji Programa	35
Preglednica 7: Skladnost tematskih stebrov Strategije EU za Podonavje s posebnimi cilji Programa	36
Preglednica 8: Skladnost prednostnih nalog Obzorja 2020 s posebnimi cilji Programa	37
Preglednica 9: Skladnost prioritet Strategije razvoja Slovenije 2014-2020 s posebnimi cilji Programa	39
Preglednica 10: Skladnost prednostnih področij SPS s posebnimi cilji Programa	40
Preglednica 11: Skladnost s Strateškim načrtom Dežele Furlanija Julijska 2014-2018	41
Preglednica 12: Skladnost s Celovito deželno strategijo 2014-2020	42
Preglednica 13: Skladnost s strategijo za pametno specializacijo Dežele Veneto	44
Preglednica 14: Povezave med prednostnimi naložbami, pričakovanimi rezultati in načrtovanimi učinki	45
Preglednica 15: Skladnost med posebnimi cilji, pričakovanimi rezultati in kazalniki rezultata	48
Preglednica 16: Skladnost med predvidenimi vrstami dejavnosti in kazalniki učinka	49
Preglednica 17: Ključna priporočila Programa 2014-2020 glede na Program 2007-2013	53
Preglednica 18: Predlogi poenostavitve s priporočili Programu 2014-2020	56
Preglednica 19: Ustreznost porazdelitve finančnih virov med Programom 2007-2013 in Programom 2014-2020	59
Preglednica 20: Pričakovani rezultati Programa in stebri Strategije Evropa 2020	61
Preglednica 21: Pristojni organi za SOP na posameznih območjih, ki sodelujejo pri Programu	63

SEZNAM KRATIC

CTN - Celostne teritorialne naložbe
CIP - Okvirni program za konkurenčnost in inovativnost
CIPE - Medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje
EIT – Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo
ESIF - Evropski strukturni in investicijski skladi
ESS – Evropski socialni sklad
ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj
ETS – Evropsko teritorialno sodelovanje
EU – Evropska unija
EUSAIR – Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo
EUSALP - Strategija EU za alpsko regijo
GETZ GO – Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje občin Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba
IKT – Informacijsko-komunikacijska tehnologija
MSP - Mala in srednje velika podjetja
NEET - Not Engaged in Eduation, Employment or Training
NRP - Nacionalnega reformnega programa
NUTS – Nomenclatura delle unità territoriali statistiche
OU – Organ upravljanja
OP – Operativni program
PC - Posebni cilj
PS – Program sodelovanja
SPS - Strategija pametne specializacije
SDH - Slovenski državni holding
PTS - Pametni transportni sistemi
R&R- Raziskave in razvoj
SSO - Skupnega strateškega okvirja
SWOT - Strengths, weaknesses, opportunities and threats (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti)
TC – Tematski cilj
TF – Posebna delovna skupina za programiranje
ZZP – Začasno združenje podjetij
WG – Ožja delovna skupina za programiranje

Povzetek

Predhodno vrednotenje, ki je bilo poverjeno začasnemu konzorciju družb Greta Associati in MK Projekt, je potekalo vzporedno s pripravo strategije Programa INTERREG V Slovenija-Italija 2014-2020. Ocenjevalec je k delu pristopil v skladu z navodili iz 55. člena Splošne uredbe¹ in smernicami, ki jih je izdala Evropska komisija². Prav tako smo upoštevali tudi navodila v dokumentu »Terms of Reference. Ex Ante Evaluation for the 2014-2020 Period«, ki ga je pripravila organizacija INTERACT ter delegirano Uredbo (EU) št. 240/2014.

V skladu z zgoraj navedenimi dokumenti se aktivnosti predhodnega vrednotenja omejujejo na oceno naslednjih ključnih komponent: strategija programa; kazalniki, spremljanje in vrednotenje; skladnost porazdelitve finančnih sredstev; prispevek k Strategiji Evropa 2020; Strateška okoljska presoja (v oklepajih je v ležečem tisku naveden sklic na določilo 3. odstavka 55. člena Uredbe (EU) 1303/2013, ki ureja vsebino predhodnega vrednotenja).

Analizo **strategije programa** smo opravili na osnovi zahtev, ki so podane v smernicah Evropske komisije in v povezavi s **prvo ključno komponento**. Pri tem smo vrednotili ustreznost ciljev programa, notranjo in zunanjo skladnost strategije, predlagano interventno logiko ter upoštevanje horizontalnih načel.

Ustreznost ciljev (točka a)

Ustreznost ciljev programa smo analizirali v dveh povezanih fazah: pregledali smo pomembnost izzivov in potreb na programskem območju in preverili, kako so bili preneseni v posebne cilje. Iz analize izhaja, da so izzivi in potrebe, ki so se izpostavili v programu za območje sodelovanja, zelo podrobno določeni in so v splošnem v skladu s preučeni strateškimi dokumenti (Strategija Evropa 2020; Splošni strateški okvir; Italijanski in slovenski partnerski sporazum; Nacionalni reformni programi; Priporočila Sveta³). Edini element, ki ni bil ustrezno prenesen, je vprašanje družbene vključenosti, ki je sicer bil omenjen v opisu programskega območja, vendar ni bil dovolj poudarjen v navedenih izzivih in potrebah. Čeprav se zavedamo, da bo Program lahko računal na omejena sredstva, s čimer bo tudi zmanjšana možnost za reševanje problemov tako velikih razsežnosti, bi vendarle bilo primerno ta vidik horizontalno vključiti v cilje Programa. Posebni cilji dobro odsevajo izzive in potrebe območja in so torej tudi skladni s pričakovanimi rezultati, opredeljenimi v italijanskem in slovenskem partnerskem sporazumu.

Notranja in zunanja skladnost (točki b in c)

Posebni cilji Programa strnjeno predstavljajo interventno logiko strategije na programskem območju. Posebni cilji izhajajo neposredno iz analize izzivov in potreb, ki so povezani z opisom iz družbene in gospodarske analize ter analize SWOT, poleg tega pa upoštevajo tudi izkušnje iz prejšnjih obdobj ter rezultate skupne priprave Programa.

Posebni cilji so z vidika interne skladnosti jasno in dosledno opredeljeni v zvezi s povezanimi izzivi in potrebami. Vrste dejavnosti, ki so povezane s posameznimi posebnimi cilji, so prav tako dosledno in ustrezno izbrane. Sistem ciljev je torej postavljen v logično sosledje, tematsko dosleden, sinergičen in brez podvajanj ali nedoslednosti. Poleg tega pa kaže tudi potencialne elemente za sinergično povezovanje in horizontalno dopolnjevanje med različnimi osmi.

¹ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013

² European Commission, The Programming Period 2014-2020 Monitoring and Evaluation Of European Cohesion Policy European Regional Development Fund European Social Fund Cohesion Fund Guidance document on ex-ante evaluation, January 2013

³ Priporočilo Sveta glede Nacionalnega programa reform 2014 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti za leto 2014

Zunanjo skladnost smo analizirali s primerjavo med strategijo Programa in makroregionalnima strategijama EUSALP in EUSAIR (ki sta izrecno navedeni v strategiji Programa), Strategijo Podonavske regije⁴, Okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020 ter drugi instrumenti na ravni Evropske unije, medtem ko smo na nacionalni in regionalni ravni upoštevali Strategijo razvoja Slovenije 2014-2020, Strategijo pametne specializacije Slovenije in Dežele Veneto (strategija Dežele Furlanija Julijska krajina je še v fazi priprave), Celovito deželno strategijo Dežele Veneto in Strateški načrt Dežele Furlanije Julijske krajine. Povezava z drugimi programi je v Programu obravnavana v Poglavlju 6.2 in 6.3 PS. V zvezi s tem bi bilo priporočljivo dopolniti vsebino s predlogom metodologije za doseganje sinergičnih učinkov med skladi in instrumenti, za jasnejšo izvedbo in realizacijo dejavnosti Programa.

Glede povezave z makro-strategijami bi bilo priporočljivo preučiti možnosti, da se dosežejo sinergični učinki z dejavnostmi in projekti v okviru Programa.

Interventna logika (točka f)

Pri analizi interventne logike, ki je predlagana v strategiji Programa, smo preučili povezavo med izbranimi prednostnimi naložbami, z njimi povezanimi pričakovanimi rezultati in predvidenimi učinki (oziroma izbranimi vrstami dejavnosti). Iz analize na splošno izhaja, da je logični okvir dobro zastavljen in je možno preveriti tudi vzročno-posledične povezave med zgoraj navedenimi elementi. Seznam primerov dejavnosti je obširen, raznolik in skladen s cilji, ki so določeni za posamezne prednostne naložbe.

Horizontalna načela (točke l, m)

Vprašanje trajnostnega razvoja je bilo obravnavano že v času priprave družbene in gospodarske analize, SWOT analize ter pri opredeljevanju izzivov in potreb, ki se navezujejo na tri segmente strategije Evropa 2020, med katerimi je tudi trajnostna rast. Dve Prednostni osi (2 in 3) se neposredno navezujejo na okoljska vprašanja in vprašanje trajnosti, posredno pa tudi na dejavnosti, ki so zajete v ostali dveh oseh, in ki lahko predstavljajo pozitiven prispevek v tej smeri. V fazi izvajanja Programa predlagamo, da se v Odboru za spremljanje zagotovi primerno in smiselno zastopanje predstavnikov organizacij s področja zagotavljanja enakih možnosti in trajnostnega razvoja ter da se v merila za izbor projektov vključijo tudi trajnostna merila na način, da omogočajo popolno uveljavitev enakih možnosti in nediskriminacije ter trajnostnega razvoja ob zagotovitvi ustrezne strokovne projektne skupine, ki bo izvedla ocenjevanje projektov v okviru teh načel.

V analizi značilnosti programskega območja in povezani SWOT analizi so v zvezi z načeloma enakih možnosti in nediskriminacije opredeljene potencialno najbolj ranljive skupine na območju sodelovanja, med katerimi so navedeni starejši občani, mladi brezposelni, ki se ne izobražujejo ali strokovno usposablajo, brezposelni, ženske in predstavniki manjšin. Čeprav te kategorije in vprašanje družbene vključenosti niso ustrezno opredeljeni med izzivi in potrebami Programa in torej v posebnih ciljih Programa, so izpostavljene v poglavju 8 PS, kjer so ta vprašanja šele v fazi obravnave in se opredeljujejo skoraj kot horizontalni cilji.

V okviru **druge ključne komponente** predhodnega vrednotenja smo preučili sistem predlaganih kazalnikov, določila glede **spremljanja** in upravljanja Programa (vključno z organi) in **vrednotenja** (točke e, g, i, n, j).

Ocenjevalec je v zvezi s sistemom kazalnikom prispeval k opredelitvi kazalnikov učinka in rezultata ter pripravil podrobna priporočila glede metodologije. V ta namen je pripravil metodologijo za izbiro izhodiščnih in ciljnih vrednosti ter za izbiro virov za posamezne kazalnike. Kazalniki rezultatov in učinkov so na splošno skladni s posebnimi cilji in pričakovanimi rezultati Programa. Faza opredelitve kazalnikov rezultata je potekala v skladu s smernicami, ki jih je podal ocenjevalec. Predlagani kazalniki rezultata so kvantitativnega in kvalitativnega tipa in so usmerjeni k merjenju čezmejnega

⁴ Strategijo smo upoštevali, čeprav velja samo za Slovenijo.

učinka rezultata. Pri določanju kazalnikov učinka se kažejo še vedno težave. Priporočamo, da se tako kot pri kazalnikih rezultata opredeli ustrezna metodologija določitve kazalnika ter pojasni uporabljeno metodologijo za opredelitev končnih vrednosti. Dodatno je potrebno prikazati povezavo med vrstami dejavnosti in predlaganimi kazalniki učinka z namenom, da se poudari posebnost vsake vrste dejavnosti in tako razjasnili obseg razmejitev od drugih vrst dejavnosti.

Analizirali smo tudi ustreznost postopkov upravljanja in nadzora Programa, značilnosti sistema spremljanja in ustreznost le-tega za vrednotenje predvidenih ciljev.

Organi za upravljanje in nadzor Programa so se pravilno določili in njihove naloge so se opredelile v skladu z veljavnimi predpisi. V Programu manjka podrobnejša opredelitev posameznih nalog strukture upravljanja in nazora Programa, na način, da v prihodnje ne bi prihajalo do morebitnih težav.

Preučili smo tudi ustreznost človeških virov in upravnih zmogljivosti za vodenje Programa ter ukrepe za zmanjšanje administrativnih bremen za upravičence. Program v primerjavi s prejšnjim obdobjem izboljšuje ta vidik. Glede na definiranost novega programskega območja in finančnega okvirja je potrebno preučiti zadostnost človeških virov glede na težave iz prejšnjega obdobja. Pristop partnerstva je zelo pomemben in je v Programu ustrezno predstavljen v širšem smislu. Kar ni navedeno je na kakšen način in kdo bo vključen v fazo načrtovanja in izvajanja Programa.

Program je veliko naredil na področju poenostavitve, kar bo pripomoglo k večji učinkovitosti porazdelitve upravnih bremen na nacionalni/regionalni in evropski ravni. Ocenjevalec je podal še nekaj dodatnih priporočil v zvezi s poenostavitvami, kar je izpostavljeno v tabeli 18.

Področje spremljanja zahteva v Programu konkretnjšo opredelitev. Manjka struktura, način delovanja, način uporabe principa elektronske izmenjave podatkov med strukturami Programa. Ni ustrezno predstavljeno, na kakšen način se bo sistem spremljanja povezal z vrednotenjem. Manjka tudi sklic na Okoljsko poročilo (spremljanje okoljskih kazalnikov).

Program navaja, da bo Organ upravljanja pripravil načrt vrednotenja, kateri bo odobren na prvem sestanku Odbora za spremljanje. Ena ali več vrednotenj bo izvedenih s ciljem povečati učinkovitost, uspešnost in vplive Programa. Ocenjevalec je v zvezi s tem poudaril, da naj bodo vrednotenja usmerjena v takšen pristop, da bodo imela tako za partnerje Programa kot za druge zainteresirane deležnike uporabno vrednost.

V okviru tretje komponente vrednotenja smo vrednotili **skladnost porazdelitve finančnih sredstev (točka c)**.

Izzivi in potrebe, kot izhajajo iz analize konteksta so ustrezno prevedene v finančne okvire glede pomembnosti posameznih tematskih področij. Sredstva so porazdeljena tako, da je največji delež sredstev namenjen Prednostni osi 3, katera zajema 3 posebne cilje, na drugem mestu je prednostna os 1, sledi prednostna os 4 in Prednostna os 2. Sama finančna porazdelitev je v korelaciji s prioritetskimi sektorskimi tematikami odobrenih projektov, ki so bili identificirani v finančni perspektivi 2007-2013.

V primerjavi z finančno perspektivo 2007-2013 so finančna sredstva namenjena za tehnično pomoč ustrezna.

Finančna porazdelitev sredstev v okviru EZTS GO med posebne cilje je ustrezna.

Četrta komponenta predhodnega vrednotenja je ocena dejanskega prispevka strategije programa k **Strategiji Evropa 2020**.

Družbena in gospodarska analiza se je opravila na osnovi prioritet Strategije Evropa 2020, tako da se je za vsako področje strategije (pametna, trajnostna in vključujoča rast) pripravila posebna SWOT

analiza, v kateri so se izpostavili izzivi in potrebe območja sodelovanja. Strategija Programa obravnava vprašanja, ki so v skladu s strategijo Evropa 2020, in sicer vprašanja pametne rasti (Os 1 - Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja), in trajnostna rast (Os 2 - Sodelovanje za nizkoogljične strategije in Os 3 Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine). Možnosti, da bi Program prispeval k doseganju ciljev, ki so zastavljeni za posamezno državo članico, so očitno omejene, in sicer zaradi omejenih sredstev, ki so na voljo za Program, pa tudi zaradi izrecne odločitve, da se največji izzivi rešujejo v okviru večjih programov. Program se bo pri zasledovanju ciljev Evrope 2020 umestil ob bok deželnim in nacionalnim programom (ESRR in ESS), skupnega učinka teh prizadevanj pa danes še ne moremo oceniti.

Zadnje poglavje predhodnega vrednotenja vsebuje povzetek **Strateške okoljske presoje** Programa.

V dogovoru z Organom upravljanja smo preučili mnenja, ki smo jih prejeli v okviru posvetovanja o vsebinjenju ter jih upoštevali pri pripravi Okoljskega poročila, kot tudi pri pripravi celotnega postopka. Na splošno so prejeta mnenja prispevala precej dodane vrednosti k pripravi Okoljskega poročila tako z vidika predlagane metodologije kot tudi glede posameznih okoljskih vprašanj. Organizacije, s katerimi smo se posvetovali, so poleg metodoloških nasvetov in priporočil glede vsebine, v več primerih posredovali tudi informacije o dokumentih, podatkovnih bazah in orodjih, ki smo jih nato uspešno uporabili pri pripravi Okoljskega poročila.

V okoljskem poročilu je spremljanje okolja razdeljeno na dve ravni:

1. spremljanje okoljskega konteksta, ki temelji na naboru različnih kazalnikov, ki se uporabljajo za opisovanje stanja posameznih okoljskih komponent na programskem območju;
2. okoljsko spremljanje Programa na osnovi kazalnikov, ki vplivajo na okolje, in so del nabora kazalnikov učinkov in rezultatov Programa.

Okoljsko poročilo vsebuje tudi nekaj usmeritev glede upravljanja okolja v okviru Programa, in sicer pri načrtovanju in pripravi javnih razpisov ter izbiri projektov in spremljanju okolja.

1 Predgovor

Predhodno vrednotenje Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija – Italija 2014-2020 v sklopu evropskega teritorialnega sodelovanja, ki sta ga pripravila Začasno Združenje Podjetij (ZZP) GRETA Associati in MK Projekt, d.o.o. pomembno pripomore k procesu opredeljevanja in priprave strateškega okvira Programa⁵.

Postopek, ki se ga je tekom dela posluževal neodvisni ocenjevalec je skladen s:

- 55. členom Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vsebini predhodnega vrednotenja;
- smernicami Evropske komisije: »The Programming Period 2014-2020 Monitoring and Evaluation Of European Cohesion Policy European Regional Development Fund European Social Fund Cohesion Fund Guidance dokument on ex-ante evaluation«, januar 2013;
- navodili dokumenta z naslovom »Terms of reference. Ex Ante Evaluation for the 2014-2020 period«, ki ga je pripravila organizacija INTERACT;
- delegirana uredba Komisije (EU) št. 240/2014 z dne 7. januarja 2014 o Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

V skladu z zgoraj navedenimi dokumenti, je bilo predhodno vrednotenje izvedeno ob upoštevanju naslednjih ključnih komponent: strategija programa, kazalniki, spremljanje in vrednotenje; porazdelitev finančnih sredstev; prispevek strategije Evropa 2020; Celovita presoja vplivov na okolje.

Glavne metode, ki jih je ZZP GRETA Associati in MK Projekt, d.o.o. uporabil pri zbiranju in analizi podatkov so navedene v nadaljevanju:

- preučevanje dokumentov (desk analysis): kritična analiza informacij, ki smo jih zbrali iz besedil in osnutkov programskih dokumentov in izvedbenih aktov in opredelitev podatkov po tematskih sklopih in panogah,
- formalna in neformalna srečanja in izmenjava informacij z Organom upravljanja, TF Italija-Slovenija, ki je pričel z delom v programskem obdobju 2014-2020 in ga sestavljajo predstavniki državnih institucij obeh držav programskega območja, in vsemi deležniki, ki so vključeni v pripravo novega Programa Slovenija – Italija 2014-2020.

Že od faze pričetka postopka vrednotenja, je projektna skupina za vrednotenje delovala v tesnem sodelovanju z odgovornimi in pooblaščenimi organi na italijanski in slovenski strani, ter tako pri samem postopku vrednotenja zagotovila interaktivno naravo del

⁵ Pričujoči dokument temelji na 2. različici Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija – Italija 2014-2020 z dne 3. oktobra 2014, z izjemo poglavja 3.1, ki se nanaša na posodobljeno različico nabora kazalnikov z dne 14. oktobra 2014, in poglavja 4, kjer so bile upoštevane tabele št. 15, 18 in 18a revidiranega finančnega načrta, ki ga je dne 27. septembra 2014 posredoval Organ upravljanja.

2 Strategija Programa

2.1 Ustreznost s cilji programa

V okviru tega poglavja smo obravnavali prvo komponento, in sicer strategijo programa. To je temeljno poglavje Poročilo o predhodnem vrednotenju, v katerem smo skušali iz različnih zornih kotov oceniti stopnjo ustreznosti ciljev programa z izzivi in potrebami, ki so se opredelili v fazi priprave programa in izhajajo iz SWOT analize.

Poglavje je razdeljeno v štiri sklope vrednotenja:

- V prvem smo analizirali ustreznost izzivov in potreb z obstoječimi strateškimi dokumenti na ravni Evropske unije in nacionalni ravni (Strategija Evropa 2020, Priporočila Sveta, Nacionalni program reform in partnerska sporazuma). Poleg tega smo tukaj ocenili tudi same cilje Programa v primerjavi z izzivi in potrebami območja.
- Drugi sklop obravnava notranjo in zunanjo doslednost. V prvem primeru smo vrednotili povezavo med posebnimi cilji posameznih prednostnih osi in posebnimi cilji drugih prednostnih osi. V drugem (zunanja doslednost) pa smo preverili skladnost Programa z drugimi programi na ravni Evropske unije ter nacionalni in deželni ravni, pri čemer se metodološko nujno upoštevajo tudi rezultati analiz, ki smo jih opravili v prvem sklopu.
- Tretji sklop zadeva povezavo med dejavnostmi Programa ter predvidenimi učinki in pričakovanimi rezultati. V tem delu Poročila o predhodnem vrednotenju smo skušali izpostaviti, kako naj bi Program dejansko vplival na sisteme države članice ali/in na deželni ravni in tako privedel do dosežkov, ki bi bili v skladu s pričakovanimi cilji in rezultati.
- V zadnjem sklopu obravnavamo upoštevanje horizontalnih načel (enake možnosti med moškimi in ženskami, nediskriminacija in trajnostni razvoj).

2.1.1 Ustreznost med izzivi in potrebami programskega območja in relevantnimi dokumenti

V tem poglavju smo najprej hoteli preveriti, ali so izzivi in potrebe, kakor so opredeljeni v Programu, v skladu z nacionalno in evropsko ravni. V ta namen smo preverili ustreznost s cilji strategije Evropa 2020 in določbami Skupnega strateškega okvirja⁶ ter slovenskim in italijanskim partnerskim sporazumom. Preučili smo tudi vsebino slovenskega in italijanskega Nacionalnega reformnega programa za leto 2014 ter priporočila Sveta za Slovenijo in Italijo.

Po preučitvi ustreznosti potreb Programa smo preučili še prednostne naložbe, posebne cilje in dejavnosti Programa ter tako ocenili, če ustrezno preslikavajo opredeljene izzive in potrebe (točka 2.1.2).

V Programu je navedenih 23 izzivov in 21 potreb, identificirani so štirje od enajstih tematskih ciljev⁷ in šest prednostnih naložb. Izzivi in potrebe izhajajo iz družbeno-ekonomske analize ter SWOT analize Programa.

⁶ Priloga I k Uredbi (EU) št. 1303/2013.

⁷ Kot so opredeljeni v Uredbi 1303/2013, 9 čl., 1.ods. in Uredbi 1299/2013, 6.čl. 1.ods.

Preglednica 1: Ustreznost med izzivi in potrebami ter relevantnimi dokumenti

IZZIVI IN POTREBE	EVROPA 2020	SSO	PRIPOROČILA SVETA SLO	PRIPOROČILA SVETA ITA	SLO PARTNERSKI SPORAZUM	ITA PARTNERSKI SPORAZUM	SLO NRP	ITA NRP
PAMETNA RAST								
1. Boljše izkoriščanje inovacij in ravni znanja v ključnih in najbolj konkurenčnih sektorjih	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje, spretnosti/znanje	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja,, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1,3,6		Raziskave in razvoj	PRI 1.1 Povečanje stopnje inovativnosti v podjetjih	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo , konkurenčnost in privabljanje naložb
2. Tehnološki prenos rezultatov raziskav v gospodarski sektor ter izboljšanje naložb v aplikativne raziskave	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja,, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1,6,9		Raziskave in razvoj	PRI 1.1	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo , konkurenčnost in privabljanje naložb
3. Zmožnost delovanja kot kolektivni sistem za razvoj in širjenje novih tehnologij ter za ustvarjanje in rast podjetij z visoko dodano vrednostjo usmerjeno v globalne trge	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1, 6,9		Raziskave in razvoj	PRI 1.2 Okrepitev regionalnih in nacionalnih sistemov za inovativnost ter povečanje stopnje sodelovanja med podjetji in raziskovalnimi ustanovami	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo , konkurenčnost in privabljanje naložb

Strategija Programa

4. Okrepitev sposobnosti MSP-jev v uporabo rezultatov raziskav in inovacij razvitih s strani velikih raziskovalnih in inovacijskih polov	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1,6,9	Finančni sektor: olajšati dostop predvsem srednje velikih in malih podjetij do ne-bančnih posojil	Raziskave in razvoj	PRI 1.1	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
5. Povečanje naložb v R&R v okviru prioritet skupne pametne specializacije	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1,6,9	Javne finance: Izboljšati kakovost javne porabe, pri čemer se ohrani poraba, ki spodbuja rast, raziskave in razvoj, inovacije, izobraževanje in projekte nujno potrebne infrastrukture	Raziskave in razvoj	PRI 1.1	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
6. Izboljšanje sodelovanja med raziskovalnimi centri/akademskimi krogi, javno upravo in zasebnim sektorjem v skladu s pristopom trojne spirale	Raziskave in inovacije; digitalna družba, izobraževanje,	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/ mobilnost	Priporočilo 1, 6, 9	Trg dela: ponuditi primerne storitve mladim, ki niso registrirani pri javnih zavodih za zaposlovanje	Raziskave in razvoj	PRI 1.2	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb

Strategija Programa

				in zahtevati večjo pripravljenost zasebnega sektorja, da nudi kakovostne oblike pripravništva in stažev				
7. Spodbuditev integracije med raziskovalnimi centri	izobraževanje, raziskave/inovacije	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/mobilnost	Priporočilo 1, 6, 9		Raziskave in razvoj	PRI 1.2	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
8. Učvrstitev kapitalizacije učinkov raziskav ter širjenja znanja	raziskave/inovacije	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/mobilnost	Priporočilo 1, 6, 9		Raziskave in razvoj	PRI 1.1	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
9. Razvoj čezmejne institucionalne platforme s ciljem izmenjave znanja in dobrih praks	izobraževanje, raziskave/inovacije	Raziskave in inovacije, skupni pristopi sodelovanja, partnerstva/mobilnost	Priporočilo 1, 6, 9		Raziskave in razvoj	PRI 1.2	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb

Strategija Programa

							dolgoročno vzdržno rast	
TRAJNOSTNA RAST								
10. Zmanjšanje uporabnikov avtomobilov ter izboljšanje dostopnosti, kakovosti in inovativnosti javnega prevoza	Promet omrežna infrastruktura	in	Promet,			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.6 Povečati trajnostno mobilnost v mestnih okoljih	Infrastruktura (lokalni javni prevoz in železniški promet)
11. Preprečitev marginalizacije manj dostopnih območij od glavnih funkcionalnih mestnih območij in storitev	Promet omrežna infrastruktura	in	Promet			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 7.4 Okrepiti povezavo med notranjimi območji in globalnimi omrežji	Infrastruktura
12. Povečanje multimodalnosti z izkoriščanjem bližine med različnimi prometnimi sistemi	Promet omrežna infrastruktura	in	Promet	Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem		Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 7.3 Intermodalne povezave in izboljšanje multimodalnih povezav s poglavitnimi urbani, proizvodnimi in logističnimi vozlišči ter centralnim, globalnim in lokalnim omrežjem	Infrastruktura (cestni promet, avtoprevozni štev in pametni transportni sistemi (PTS), lokalni javni prevoz ter železniški, letalski in pomorski promet)
13. Zmanjšanje cestnega prometa in zastojev, onesnaženosti	Promet omrežna infrastruktura,	in	Promet, elektroenergetska omrežja			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.6	Infrastruktura (cestni promet,

Strategija Programa

zraka ter porabe energije	čista in pametna energija							avtoprevozni število)
14. Zmanjšanje emisij CO ₂ , ki jih je povzročil promet	Promet in omrežna infrastruktura, čista in pametna energija	Promet, elektroenergetska omrežja			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.6		Infrastruktura (cestni promet, avtoprevozni število)
15. Oživitev pristanišč kot pomembna vozlišča za mobilnost potnikov in tovora	Promet in omrežna infrastruktura	Promet		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 7.2 Povečati konkurenčnost pristaniških in medpristaniških sistemov		Infrastruktura (letalski in pomorski promet)
16. Kapitalizacija ustreznih izkušenj in pobud na področju energije in načrtovanja mobilnosti	Promet in omrežna infrastruktura, boj proti podnebnim spremembam, čista in pametna energija	Promet, elektroenergetska omrežja		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.1 Zmanjšati potrošnjo energije in razširiti uporabo obnovljivih virov v javnih in zasebnih poslopih PRI 4.2 Zmanjšati potrošnjo energije in razširiti		Infrastruktura

Strategija Programa

						<p>uporabo obnovljivih virov v podjetjih PRI 4.3</p> <p>Povečati stopnjo pokritosti energetskih potreb s porazdeljenim pridobivanjem energije ob razvoju in izvedbi pametnih distribucijskih sistemov</p> <p>PRI 4.4</p> <p>Povečati stopnjo pokritosti energetskih potreb s kogeneracijo in regeneracijo energije</p> <p>PRI 4.6</p>		
17. izkoriščanje geotermalne energije ter energije iz morja	Čista in pametna energija, boj proti podnebnim spremembam	Podnebne spremembe, elektroenergetska omrežja			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.4		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
18. Preučitev možnosti uporabe alternativnih obnovljivih virov energije	Čista in pametna energija, boj proti podnebnim spremembam,	Podnebne spremembe, elektroenergetska omrežij		Mreže storitev: potrditi seznam	Prehod na nizkoogljično družbo, spodbujanje	RA 4.1 RA 4.2 RA 4.3 RA 4.4		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov

Strategija Programa

	ohranjanje in varstvo okolja	ohranjanje in varstvo okolja		strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	učinkovite rabe virov			
19. Dvig ravni kakovosti zraka ter s tem spodbuditev integrirane nizkoogljične strategije	Boj proti podnebnim spremembam, ohranjanje in varstvo narave				Prehod na nizkoogljično družbo	RA 4.1 RA 4.2 RA 4.3 RA 4.4		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
20. izboljšanje integriranega načrtovanja transportnih sistemov med obema mejama v skladu s ten-t celovitim/osrednjim omrežjem	Promet in omrežna infrastruktura,	Promet		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 7.3		Infrastruktura (cestni promet, avtoprevoznišvo in pametni transportni sistemi, lokalni javni prevoz ter železniški, letalski in pomorski promet)
21. Razvijanje trajnejših sistemov mobilnosti v urbanih in lokalnih območjih, kar vodi v izboljšanje kvalitete	Promet in omrežna infrastruktura, boj proti podnebnim spremembam,	Promet, ohranjanje in varstvo okolja, podnebne spremembe			Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.6		Infrastruktura (cestni promet, avtoprevoznišvo in pametni transportni)

Strategija Programa

bivanja, kakovosti zraka in zdravja ljudi	ohranjanje varstvo okolja	in							sistemi, lokalni javni prevoz ter železniški, letalski in pomorski promet)
22. Spodbuditev prehoda iz cestnega prometa na železniški in pomorski promet ter investiranje v multimodalnost in IKT	Promet omrežna infrastruktura	in	Promet		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 4.6 PRI 7.3		Infrastruktura (cestni promet, avto-prevoznišтво in pametni transportni sistemi, lokalni javni prevoz ter železniški, letalski in pomorski promet)
23. Boljše povezave med obalnimi območji in zaledjem	Promet omrežna infrastruktura	in	Promet, skupne javne storitve		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo			Infrastruktura

Strategija Programa

24. Izboljšanje mreženja in sodelovanja med tremi glavnimi pristanišči območja (Trst, Benetke, Koper)	Promet in omrežna infrastruktura	Promet, skupne javne storitve		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem	Prehod na nizkoogljično družbo	PRI 7.2		Infrastruktura (letalski in pomorski promet)
25. Preučitev možnosti uporabe alternativnih virov energije	Čista in pametna energija, boj proti podnebnim spremembam, ohranjanje in varstvo okolja	Podnebne spremembe, elektroenergetska omrežij, ohranjanje in varstvo okolja			Prehod na nizkoogljično družbo	RA 4.1 RA 4.2 RA 4.3 RA 4.4		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
26. Akcijski načrt za trajnostno energijo na čezmejnem območju	Čista in pametna energija	Elektroenergetska omrežja		Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med	Prehod na nizkoogljično družbo, spodbujanje učinkovite rabe virov	PRI 4.1 - 4.4		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov

Strategija Programa

				pristanišči in zaledjem				
27. Zmanjšanje pritiska in konfliktov, ki vplivajo na okolje ter naravno in kulturno dediščino	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.6 Izboljšati stanje in standard ponudbe in izkoriščanja dediščine v krajih naravnimi znamenitostmi PRI 6.7 Izboljšati stanje in standard ponudbe in izkoriščanja materialne in nematerialne dediščine v krajih s kulturnimi znamenitostmi		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
28. Izkoriščanje endogenih naravnih in kulturnih potencialov, kot pomembna spodbuda za zeleno rast in zelena delovna mesta	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.6 PRI 6.7		Turizem in kultura kot dejavnika rasti
29. Izogibanje tveganju razdrobljenosti, zmanjšanja in izgube biotske raznovrstnosti	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja,			Varstvo okolja,	PRI 6.5 Prispevati k preprečevanju izgube kopenske in		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov

Strategija Programa

						morske biotske raznovrstnosti ter podeželskih krajin z ohranjanjem in obnavljanjem ekosistemskih storitev		
30. Boj proti degradaciji in onesnaževanju naravnih in kulturnih znamenitosti zaradi dejanj in aktivnosti človeka	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev			Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
31. Promocija naravnih in kulturnih znamenitosti v območju, na bolj povezan in usklajen način	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.6 PRI 6.7		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
32. Zagotovitev novih storitev in izdelkov preko razvoja zelenih tehnologij, kot odgovor na povečano tržno povpraševanje, ki je posledica nastalih potreb	Ohranjanje in varstvo okolja, raziskave/inovacije	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve	Priporočilo 6, 9		Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.6 PRI 6.7	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
33. Spodbuditev gospodarske aktivnosti	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo	Priporočilo 6, 9		Varstvo okolja, čezmejno	PRI 6.6 - 6.7	Oživitev gospodarsk	Turizem in kultura kot

Strategija Programa

znotraj koncepta trajnostnega razvoja		okolja, skupne javne storitve			varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.8 Konkurenčna umestitev turističnih destinacij	e rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	dejavnika rasti
34. Zmanjšanje nevarnosti, ki jih predstavljajo podnebne spremembe	Boj proti podnebnim spremembam	Podnebne spremembe			Skupni ukrepi na podnebne spremembe			Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
35. Opredelitev čezmejnih rešitev ter s tem izboljšanje upravljanja z naravnimi in kulturnimi viri, nasprotovanje negativnim učinkom (onesnaževanju, naravnim tveganjem, izgubi biotske raznovrstnosti, itd.) ter spodbujanje njihovega potenciala kot razvojnega dejavnika	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja	PRI 6.6, PRI 6.7 PRI 6.8		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
36. Razvoj znanja, dostopnost in privlačnost naravne in kulturne dediščine kot tudi dajanje prednosti teritorialnim in turističnim skupnim tržnim strategijam	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve	Priporočilo 3		Varstvo okolja, čezmejno varovanje naravne in kulturne dediščine, razvoj čezmejnih turističnih ciljev	PRI 6.8	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Turizem in kultura kot dejavnika rasti

Strategija Programa

37. izboljšanje statusa ohranjenosti najbolj poškodovanih zavarovanih območij in zagotovitev njihove zaščite preko skupnih intervencij, ki spodbujajo okolju prijazno vedenje državljanov in turistov	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve			Varstvo okolja,	PRI 6.6		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
38. Deljenje boljšega znanja ter izboljšanje zmogljivosti upravljanja in zaščite na področju ekosistemov	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve, skupni pristopi sodelovanja			Varstvo okolja,	PRI 6.5		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
39. Spodbujanje razširjanja IKT orodij ter inovativnih pristopov in spretnosti	Horizontalna potreba, ki pokriva več področij Strategije 2020	Skupni pristopi sodelovanja	Priporočilo 6		Horizontalne potreba, ki pokriva vsa področja	Horizontalni	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb
40. Voda in/ali celostno upravljanje obale	Ohranjanje in varstvo okolja	Ohranjanje in varstvo okolja, skupne javne storitve, skupni pristopi sodelovanja			Varstvo okolja, skupni ukrepi na podnebne spremembe	PRI 6.4 Ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih teles		Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov
VKLJUČUJOČA RAST								
41. Ustrezen odgovor na povečano	Raziskave/inovacije, digitalna	Trg dela, skupni	Priporočilo 1, 6, 9	Javna uprava:		PRI 11.1 Povečati	Oživitev gospodarske	Javna uprava v

Strategija Programa

povpraševanje državljanov in podjetij v zvezi s poenostavitvami in digitalizacijo	družba, zaposlenost	pristopi sodelovanja, skupne javne storitve		Izboljšanje upravnih zmogljivosti, stopnje preglednosti, ocenjevana in nadzora kakovosti na regionalni ravni		preglednost in dostopnost do podatkov javnega značaja PRI 11.3 Izboljšati učinkovitost javnih organov	rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast,	osrčju sprememb
42. Razvoj novih modelov, orodij, omrežij, povečanje koordinacije in sodelovanja, za uravnoteženje razvojnih razlik in neravnovesij ter izboljšanje teritorialne kohezije območja	Raziskave/inovacije, zaposlenost	Trg dela, skupni pristopi sodelovanja, skupne javne storitve	Priporočilo 1, 2, 3, 6,7,9	Trg dela: odgovoriti na nevarnosti revščine in družbene izključenosti, in sicer predvsem z naslednjimi ukrepi: socialno varstvo brezposelnih; zvišanje stopnje delovne aktivnosti žensk; jamstva za mlade.		PRI 11.6 Izboljšati upravljanje na več ravneh in zmogljivosti organov, ki sodelujejo pri izvajanju in upravljanju operativnih programov	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast	Javna uprava v osrčju sprememb
43. Zagotovitev učinkovitosti in inovativnosti javnih storitev, izboljšanje e-uprave in e-demokracije	Raziskave/inovacije, zaposlenost	Trg dela, skupni pristopi sodelovanja, skupne javne storitve	Priporočilo 1, 2, 3, 6,7,9	Javna uprava: Izboljšanje upravnih zmogljivosti, stopnje preglednosti, ocenjevana in nadzora		PRI 11.3	Oživitev gospodarske rasti na kratek rok Izboljšanje konkurenčnosti za	Javna uprava v osrčju sprememb

Strategija Programa

				<p>kakovosti na regionalni ravni</p> <p>Družbena kohezija: Izboljšati učinkovitost javnega naročanja, predvsem prek poenostavitve postopkov z uporabo elektronskega javnega naročanja itd.</p>			dolgoročno vzdržno rast	
<p>44. Spodbujanje čezmejnega sodelovanja na različnih ravneh (institucionalna, politična in administrativna z namenom usmeriti pozornost nosilcev odločanja k skupnim vprašanjem</p>	Zaposlenost	Trg dela, skupni pristopi sodelovanja, skupne javne storitve	Priporočilo 1,2,3,6,7,9			PRI 11.6	<p>Oživitev gospodarske rasti na kratek rok</p> <p>Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast</p>	Javna uprava v osrčju sprememb
OPOMBE	Področje socialne vključenosti ni posebej izpostavljeno med izzivi in potrebe				Partnerski sporazumi direktno ne opredeljuje ključna področja sodelovanja na institucionalnem/administrativnem/političnem nivoju oz. na			

Strategija Programa

					ravni javnih storitev. Indirektno se takšno sodelovanje kaže preko področja raziskav in razvoja			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

Strategija Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast

Za uspešen izhod iz gospodarske krize in dvig ravni zaposlenosti, produktivnosti in socialne kohezije predstavlja Strategija EU 2020 vzvode in prepotrebne strateške usmeritve za Evropo, h katerim naj bi težile tudi nacionalne strategije držav članic, vsaka na svoj način in prilagojeno svojim državno specifičnim potrebam in izzivom.

Strategija EU 2020 se opira na tri, sicer tesno povezane in enako pomembne, stebre:

- **Pametna rast:** razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah;
- **Trajnostna rast:** promocija zelenega, konkurenčnega gospodarstva, ki gospodarno izkorišča vire;
- **Vključujoča rast:** utrjevanje gospodarstva z visoko stopnjo zaposlenosti, ki krepi socialno in teritorialno kohezijo.

V preglednici 1 je predstavljeno, v kolikšni meri so izzivi in potrebe Programa (v oklepaju je navedena številka povezanega izziva oziroma potrebe) skladni s prednostnimi področji Strategije EU 2020, ki so razvrščene na tri stebre:

Pametna rast

- Izobraževanje (1-7, 9)
- Raziskave/inovacije (1-9, 32, 41-43)
- Digitalna družba (1-6, 41)

Trajnostna rast

- Boj proti podnebnim spremembam (16-19, 21, 34)
- Čista in pametna energija (13-14, 16-18, 25-26)
- Promet in omrežna infrastruktura (10-16, 20-24)
- Ohranjanje in varstvo okolja (19, 21, 27-33, 35-38, 40)

Vključujoča rast

- Zaposlenost (41-44)
- Revščina, socialna vključenost
- Spretnosti, znanje in usposabljanje (1)

Analiza pokaže skladnost med posameznimi izzivi in potrebe s Strategijo 2020. Primer potrebe po Spodbujanju razširjanja orodij IKT in inovativnih pristopov in veščin je skladna z več stebri Strategije 2020. Področje, ki ni posebej izpostavljeno med izzivi in potrebe je področje socialne vključenosti. Le-to zasledimo v nadaljevanju, pri opisu primerov dejavnosti za Prednostno os 4. **Priporočamo**, da se oceni ali bi to področje lahko horizontalno vključili po posameznih prednostnih oseh, saj gre za področje, ki se mu daje v tem obdobju velik pomen. V družbeno-ekonomski analizi je področje predstavljeno vendar ni prevedeno med izzive in potrebe. Ta vidik je potrebno vključiti tudi med izzive in potrebe Programa.

Skupni strateški okvir za obdobje 2014-2020

Skladi SSO imajo vodilno vlogo pri podpiranju ukrepov, ki so opredeljeni v državno specifičnih priporočilih za doseganje potrebnih strukturnih sprememb in odpravljanje vrzeli glede na krovne cilje strategije EU 2020. Evropska komisija je skozi SSO predlagala okvir, ki bi zagotovil večjo usklajenost med sektorji in spodbujal potencialne sinergije, zato gre za najpomembnejši strateški dokument, ki intenzivno spodbuja celostni pristop pri načrtovanju programov.

Skupni strateški okvir za obdobje 2014-2020 v trenutni različici (verzija 14. marec 2013) razume, da izzivi, s katerimi se srečujejo regije in države članice, najpogosteje segajo preko nacionalnih in regionalnih meja. Ti izzivi in potrebe zahtevajo skupne ukrepe in sodelovanje na teritorialni ravni, v okviru skladov ESRR in ESS, izvajanje makro-regionalnih strategij in strategij za morske bazene pa bi morali podpreti vsi skladi SSO.

Za zagotavljanje učinkovitega prispevka programov evropskega teritorialnega sodelovanja k ciljem strategije Evropa 2020, SSO natančno določa področja oz. prednostne naloge, ki bi morale biti v središču teritorialnih dejavnosti sodelovanja.

V nadaljevanju podajamo skladnost med ključnimi področji, opredeljenimi v SSO ter izzivi in potrebami Programa (v oklepaju je navedena številka povezanega izziva oziroma potrebe):

- **Ohranjanje in varstvo okolja** (skupno upravljanje in spodbujanje naravnih virov; varovati biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve, razvijati celovito čezmejno obvladovanje naravnega tveganja, obravnavati onesnaževanje teh območij, sodelovanje pri postopkih ocenjevanja tveganja) (18, 19, 21, 27-33, 35-38, 40)
- **Podnebne spremembe** (izvajati skupno prilagajanje podnebnim spremembam ter ukrepi za preprečevanje in obvladovanje tveganja, zlasti zaščite pred poplavami in obalne zaščite) (17-19, 21, 34)
- **Raziskave in inovacije ter IKT** (spodbujanje inovativnih grozdov, centrov usposabljanja in poslovnih inkubatorjev ter pametnih povezav med poslovnim sektorjem ter raziskovalnimi in visokošolskimi središči) (1-9)
- **Skupni pristopi sodelovanja** (razvoj skupnih pristopov pametne specializacije, regionalnih partnerskih ustanov in sovlagateljskih platform) (1-9, 38-44)
- **Partnerstva/mobilnost** (Spodbujanje partnerstev med izobraževalnimi ustanovami ter izmenjavo študentov in učiteljev) (1-9)
- **Souporaba skupnih javnih storitev** (področje predelave odpadkov in čiščenja voda, zdravstvene infrastrukture, izobraževalnih objektov in opreme, dostopnosti, socialne infrastrukture, IKT, infrastrukture raziskav in inovacij, zelene infrastrukture, sistemov obvladovanja nesreč ter reševalnih služb, sodelovanje na področju zdravstvenega zavarovanja) (23-24, 27-28, 30-33, 35-38, 40-44)
- **Razvoj elektroenergetskih omrežij** za večjo porabo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije (13-14, 16-18, 25-26)
- **Promet** (čezmejen povezave, ki pomenijo ozka grla za prometne tokove, usklajevanje vozniških redov in izdajanje vozovnic, nove povezave javnega prometa) (10-16, 20-24)
- **Trg dela** (čezmejne storitve trga dela za spodbujanje mobilnosti delavcev (čezmejne platforme za iskanje zaposlitev ali svetovalnih središč, skupni programi izobraževanja in usposabljanja, razvoj enostavnih in hitrih postopkov za medsebojno priznavanje kvalifikacij in sporazumov o davkih, socialnem in zdravstvenem zavarovanju ter drugih vprašanj, povezanih z delom itd.) (41-44)

Prednostna področja, ki so v SSO poudarjena kot področja sodelovanja na čezmejnem območju so ustrezno prepoznana med potrebami in izzivi Programa (Preglednica 1). Glaven poudarek je predvsem na sinergijah, ki izhajajo iz povezovanja med podjetji, razvojno-raziskovalnimi centri, visokošolskimi ustanovami ter drugimi političnimi, institucionalnimi in administrativnimi telesi. V Programu je identificirana močna baza znanja v regijah, katere pomanjkljivost so večinoma v šibkih povezavah med omenjenimi deležniki.

Priporočilo Sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2014 in mnenje Sveta o slovenskem programu stabilnosti za leto 2014

Dokument podaja priporočila Sloveniji za obdobje 2014-2015 na podlagi nekaterih že sprejetih ukrepov in ocene pri doseganju ciljev v okviru Evropskega semestra 2013. Priporočila so regulativne narave in se nanašajo predvsem na odpravo fiskalnega neravnovesja, dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, spremljanje reforme trga dela in izvedbo dodatnih ukrepov na tem področju, sanacijo in ureditev bančnega sektorja, izboljšanje poslovnega okolja, povečanje učinkovitosti pravosodnega sistema, privatizacijo državnih podjetij, odpravo ovir pri prestrukturiranju podjetij, povečanje učinkovitosti reševanja sodnih zadev na področju gospodarskega prava, zmanjšanje poslovnih ovir ter povečanje učinkovitosti boja proti korupciji.

V nadaljevanju je predstavljeno, v kolikšni meri so izzivi in potrebe območja sodelovanja, skladni s priporočili/ukrepi Sveta za Slovenijo za obdobje 2014-2015. Ker priporočila/ukrepi nimajo posebne

strukture in ne omogočajo primerjave dokumentov na katerikoli hierarhični ravni, je primerjava izvedena na njihovih priporočilih.

Večina izzivov in potreb neposredno, z dolgoročnim učinkom, sledi priporočilom. V nadaljevanju navajamo le tiste, kjer je dosežena skladnost (v oklepaju je navedena številka povezanega izziva oziroma potrebe):

- Priporočilo 1. Proračunska strategija (strukturni ukrepi za odpravo presežnega primanjkljaja, izvajanje ambicioznih strukturnih reform, ki bodo povečale sposobnost prilagajanja gospodarstva ter potencial za rast in zaposlovanje) (1-9, 41-44)
- Priporočilo 2. Zagotavljanje vzdržnosti pokojninskega sistema (omejitev stroškov dolgotrajne oskrbe in izboljšanje dostopa do storitev s preusmeritvijo oskrbe z institucionalne na oskrbo na domu, izboljšanje usmerjanja nadomestil in ugotavljanja njihove upravičenosti ter povečanje preventive za zmanjšanje invalidnosti/odvisnosti) (42-44)
- Priporočilo 3. Plače (njihov trend naj podpira konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest. Povečanje zaposlenosti med mladimi, starejšimi in nizko kvalificiranim osebjem, povečanje privlačnosti programov usposabljanja) (1, 36, 42-44)
- Priporočilo 6. Izboljšanje poslovnega okolja (1-9, 32-33, 39, 41-44)
- Priporočilo 7. Zmanjševanje sodnih postopkov (42-44)
- Priporočilo 9. Odprava vseh obstoječih pravnih in upravnih ovir za podjetja (2-9, 32-33, 41-44)

Kljub dejstvu, da Program zajema manjši del čezmejnega teritorija z manjšo alokacijo finančnih sredstev glede na ostale Programe⁸, bodo posamezni izzivi in potrebe Programa v manjši meri pozitivno vplivali na zmanjševanje proračunskega primanjkljaja, na stanje pokojninskega sistema, stanje plač, zmanjševanje poslovnih ovir, zmanjševanju sodnih postopkov ter zmanjševanju obstoječih pravnih in upravnih ovir za podjetja.

Priporočilo Sveta glede italijanskega Nacionalnega programa reform 2014 z mnenjem Sveta o italijanskem programu stabilnosti za leto 2014

S tem dokumentom je Svet oblikoval osem priporočil za Italijo, pri čemer je upošteval analize, pripravljene v okviru Evropskega semestra 2013. Osem konkretnih priporočil Italiji za izboljšanje gospodarskega stanja se nanaša na naslednje sektorje: javne finance; obdavčitev; javna uprava; finančni sektor; trg dela; izobraževanje; družbena kohezija; omrežne storitve in panoge.

Primerjava med temeljnimi vsebinami dokumenta ter izzivi in potrebami območja sodelovanja kaže, da obstajajo določena področja, kjer se kažejo sinergije. Nekateri izpostavljeni izzivi in potrebe (Preglednica 1) lahko prispevajo k naslednjim ukrepom, ki jih je predlagal Svet (v oklepaju je navedena številka povezanega izziva oziroma potrebe):

- Finančni sektor: olajšati dostop predvsem srednje velikih in malih podjetij do ne-bančnih posojil (4)
- Javne finance: Izboljšati kakovost javne porabe, pri čemer se ohrani poraba, ki spodbuja rast, raziskave in razvoj, inovacije, izobraževanje in projekte nujno potrebne infrastrukture (5)
- Trg dela: ponuditi primerne storitve mladim, ki niso registrirani pri javnih zavodih za zaposlovanje in zahtevati večjo pripravljenost zasebnega sektorja, da nudi kakovostne oblike pripravnosti in stažev (6; 42)
- Mreže storitev: potrditi seznam strateške infrastrukture na področju energije, izboljšati upravljanje pristanišč in nadgraditi povezave med pristanišči in zaledjem (12; 15; 16; 20; 22-26)
- Javna uprava: Izboljšanje upravnih zmogljivosti, stopnje preglednosti, ocenjevana in nadzora kakovosti na regionalni ravni (41; 43)
- Družbena kohezija: Izboljšati učinkovitost javnega naročanja, predvsem preko poenostavitve postopkov z uporabo elektronskega javnega naročanja (43)

⁸ Npr. OP Slovenija, PS Italija-Hrvaška,.....

Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014 – 2020

Pri prepoznavanju izzivov in potreb Slovenije ima Partnerski sporazum najširši in najbolj kakovosten pogled na stanje v Sloveniji. Dokument upošteva vse strateške razvojne dokumente ter jih sistematično prevaja v tematske cilje SSO, kar omogoča lažjo in bolj konsistentno primerjavo dokumenta s potrebami in izzivi Programa.

Kot opredeljuje Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, so na čezmejnem območju z Italijo za Slovenijo ključna naslednja področja:

- raziskave in razvoj (sodelovanje visokošolskih institucij, raziskovalnih organizacij),
- varstvo okolja, nove vsebine na področju povezovanja okolja, čezmejno varovanje okolja, vodna oskrba; samooskrba (Triglavski narodni park; Kras; Eko regija Notranjsko – kraška),
- spodbujanje učinkovite rabe virov,
- kulturne in naravne dediščine ter turizem, čezmejne turistične destinacije,
- skupni ukrepi kot odgovor na podnebne spremembe in visoko tveganje zaradi naravnih nesreč (npr. poplav, suš, erozije, ki zahtevajo medsektorsko upravljanje voda) ter
- podpora prehodu na nizkoogljično družbo (mobilnost med mesti, s krepitvijo javnega potniškega prometa, železniške potniške linije, kolesarske poti in obalni pas).

V nadaljevanju podajamo skladnost med ključnimi področji, opredeljenimi v Partnerskem sporazumu ter izzivi in potrebami Programa:

- raziskave in razvoj (1-9, indirektno 41-44),
- varstvo okolja (27-33, 35-38, 40),
- spodbujanje učinkovite rabe virov (25-26),
- kulturne in naravne dediščine ter turizem, čezmejne turistične destinacije (27-28, 30-33, 36)
- skupni ukrepi kot odgovor na podnebne spremembe in visoko tveganje zaradi naravnih nesreč (34, 40) ter
- podpora prehodu na nizkoogljično družbo (10-26).

Vsa ključna področja so ustrezno prevedena v izzive in potrebe Programa. Partnerski sporazum direktno ne določa področij sodelovanja, ki se vežejo na skupno uporabo storitev in na sodelovanje na institucionalni/administrativni/regionalni ravni. Kljub temu, obstajajo indirektni učinki takšnega sodelovanja med posameznimi opredeljenimi področji kot. npr. sodelovanje med institucijami na področju raziskav in razvoja.

Partnerski sporazum 2014-2020 za Italijo

V italijanskem partnerskem sporazumu so opredeljeni ustrezni mehanizmi, da se zagotovi skladnost z evropsko strategijo za pametno, trajnostno in vključujočo rast in z izrecnimi nameni skladov v skladu z določili Pogodbe, med katera spadajo tudi načela ekonomske, socialne in teritorialne kohezije.

Medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje (CIPE) je osnutek besedila potrdil na seji 18. aprila 2014.

V dokumentu so opredeljene razvojne potrebe in potenciali za rast na osnovi tematskih ciljev in izzivov. Za vsak posamezni tematski cilj je predlagana tudi vrsta pričakovanih rezultatov (oziroma izzivov). V tem delu se tematski cilji primerjajo z izzivi in potrebami območja sodelovanja.

Iz analize izhaja, da lahko vsak izziv in potrebo, ki so opredeljeni v Programu, povežemo s pričakovanim rezultatom italijanskega partnerskega sporazuma (Preglednica 1).

Izpostavljeni so pričakovani rezultati, ki jih lahko povežemo s tematskimi cilji 1 (9 povezanih izzivov in potreb); 4 (11), 6 (11), 7 (6) in 11 (4), kakor navajamo v nadaljevanju (v oklepaju je navedena številka povezanega izziva oziroma potrebe):

- 1.1 Povečanje stopnje inovativnosti v podjetjih (1; 2; 4; 5; 8)
- 1.2 Okrepitev regionalnih in nacionalnih sistemov za inovativnost ter povečanje stopnje sodelovanja med podjetji in raziskovalnimi ustanovami (3; 6; 7; 9)
- 4.1 Zmanjšati potrošnjo energije in razširiti uporabo obnovljivih virov v javnih in zasebnih poslopih (16; 18; 19; 26)
- 4.2 Zmanjšati potrošnjo energije in razširiti uporabo obnovljivih virov v podjetjih (16; 18; 19; 26)
- 4.3 Povečati stopnjo pokritosti energetskega potreb s porazdeljenim pridobivanjem energije ob razvoju in izvedbi pametnih distribucijskih sistemov (16; 18; 19; 26)
- 4.4 Povečati stopnjo pokritosti energetskega potreb s kogeneracijo in regeneracijo energije (16-19, 25; 26)
- 4.6 Povečati trajnostno mobilnost v mestnih okoljih (10; 13; 14; 16; 21; 22)
- 6.4 Ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih teles (40)
- 6.5 Prispevati k preprečevanju izgube kopenske in morske biotske raznovrstnosti ter podeželskih krajin z ohranjanjem in obnavljanjem ekosistemskih storitev (29; 38)
- 6.6 Izboljšati stanje in standard ponudbe in izkoriščanja dediščine v krajih z naravnimi znamenitostmi (27; 28; 31-33; 35; 37)
- 6.7 Izboljšati stanje in standard ponudbe in izkoriščanja materialne in nematerialne dediščine v krajih s kulturnimi znamenitostmi (27-28; 31-33; 35)
- 6.8 Konkurenčna umestitev turističnih destinacij (33; 35-36)
- 7.2 Povečati konkurenčnost pristaniških in medpristaniških sistemov (15; 24)
- 7.3 Intermodalne povezave in izboljšanje multimodalnih povezav s poveljnimi urbanimi, proizvodnimi in logističnimi vozlišči ter centralnim, globalnim in lokalnim omrežjem (12; 20; 22)
- 7.4 Okrepiti povezavo med notranjimi območji in globalnimi omrežji (11)
- 11.1 Povečati preglednost, interoperabilnost in dostopnost do podatkov javnega značaja (41; 43)
- 11.3 Izboljšati učinkovitost javnih organov (41; 43)
- 11.6 Izboljšati upravljanje na več ravneh in zmogljivosti organov, ki sodelujejo pri izvajanju in upravljanju operativnih programov (42; 44)

Nacionalni reformni program 2014 – 2015 – Slovenija

Na podlagi Nacionalnega reformnega programa 2014-2015⁹ (NRP) se Slovenija osredotoča predvsem na vzpostavitev ponovne gospodarske rasti Slovenije in odpravo nekaterih neravnovesij in pomanjkljivosti, ki so prepoznane tudi v Priporočilih Sveta. NRP je tako srednjeročni načrt Vlade RS o prioritarnih ukrepih in projektih, usmerjenih tudi v izpolnjevanje ciljev Strategije Evropa 2020. NRP predstavlja potrebne ukrepe in reforme za oživitev gospodarske rasti v Sloveniji skozi tri ključne stebre:

1. **Finančni steber** (sanacija bančnega sistema; razdolžitev in prestrukturiranje podjetij; insolventnost),
2. **Korporativno upravljanje in privatizacija** (SDH; privatizacija v teku),
3. **Fiskalni steber** (fiskalno pravilo; srednje-ročnost fiskalnega načrtovanja; dolgoročna vzdržnost dolga in konsolidacija).

NRP med drugim opredeljuje tudi ukrepe za **oživitev gospodarske rasti na kratek rok ter izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast**.

Skladnost dokumenta z izzivi in potrebami Programa se je ugotavljala tako s ključnimi stebri kot z dodatnimi ukrepi, ki jih NRP povzema po posameznih priporočilih Sveta. Ocena skladnosti in ugotovitve so povzete v nadaljevanju (navaja se le tiste, kjer je dosežena skladnost):

- Oživitev gospodarske rasti na kratek rok (1-9, 32-33, 36, 39, 41-44)
- Izboljšanje konkurenčnosti za dolgoročno vzdržno rast (1-9, 32-33, 36, 39, 41-44)

Italijanski Nacionalni reformni program 2014

Na osnovi Priporočil Sveta iz leta 2014, letnih analiz rasti in poročila o mehanizmu opozarjanja je 8. aprila 2014 Italija predstavila revidirano različico NRP.

Pri preverjanju skladnosti izzivov in potreb, izpostavljenih v Programu, smo s tem dokumentom preučili predvidene reforme, povezane dejavnosti in cilje, ki se z njimi zasledujejo.

V analizi se izpostavlja, da se izzivi in potrebe lahko povežejo z nekaterimi področji ukrepanja v italijanskem NRP:

- Podjetništvo, konkurenčnost in privabljanje naložb, in sicer predvsem z namenom, da se »spodbudijo naložbe v inovacije in se olajša kreditiranje podjetij«, »viri financiranja razširijo na podjetja in se jim tako okrepi kapitalska struktura ter se nadgradijo vsa prizadevanja za združevanje« (1-9, 32, 39).
- Javna uprava v osrčju sprememb, akcija »odprti podatki, digitalizacija in poenostavljanje« (41-44).
- Infrastruktura oziroma zlasti akcije »letalski in pomorski promet«; »lokalni javni prevoz in železniški promet«, »cestni promet, avtoprevoznništvo in PTS« (10-16; 20-24)
- Zelena rast in učinkovito izkoriščanje virov za namene primerne vrednotenja nacionalnega bogastva: okolje in prostor (17-19, 25-27, 29-31, 34, 35, 37, 38, 40).
- Turizem in kultura kot dejavnika rasti, katerega cilj je izpostaviti posebnosti kulturnih spomenikov, zagotoviti varovanje in promocijo kulturne dediščine in aktivnosti, pri čemer se turizem šteje za veliko priložnost za državo, če se le izkoristijo njeni skriti potenciali (28, 33, 36).

Ostala področja, ki jih obravnava dokument, niso upoštevana, ker ni dosežene povezave.

2.1.2 Ustreznost ciljev in rezultatov Programa z izpostavljenimi izzivi in potrebami

V tem poglavju so najprej opisani posebni cilji in z njimi povezani pričakovani rezultati Programa, sledi pa analiza skladnosti z izzivi in potrebami, kar je povzetek in poglobitveni rezultat analize konteksta.

Izbiri tematskih ciljev in prednostnih naložb, na katerih temelji Program, je botrovala vrsta različnih dejavnikov. Najprej so tu bili tehnični elementi, ki izhajajo iz analize konteksta in SWOT analize. Sledijo jim mnenja organov javne uprave iz obeh držav, ki sodelujeta v Programu in mnenja partnerjev (kakor so jih opredelili sodelujoči organi javne uprave na osnovi določil 5. člena Uredbe (EU) št. 1303/2013, čl. 5 Uredbe (EU) št. 1299/2013 in čl.8 Delegirane uredbe (EU) št. 240/2014), pridobljena med junijem in julijem preko on-line vprašalnika, izdelan iz strani podjetja Meridiana¹⁰. Pri izbiri ciljev se je upoštevalo tudi načelo tematske osredotočenosti iz 6. člena Uredbe o ETS¹¹, postopek pa se je zaključil tako, da so se opredelili štiri tematski cilji¹² in šest prednostnih naložb¹³, na katerih je osnovana strategija Programa.

Na osnovi izbranih prednostnih naložb in ob upoštevanju analize programskega območja so se pripravili posebni cilji, na katere se je osredotočila večina dejavnosti v okviru Programa.

Celotna struktura ciljev Programa in povezanih prioritet je prikazana po posamezni osi v spodnji preglednici.

Preglednica 2: Povezava med tematskimi cilji in prednostnimi naložbami in posebnimi cilji Programa

¹⁰ V vlogi tehnične pomoči za pripravo Programa.

¹¹ Uredba (UE) št. 1299/2013.

¹² TC1: Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij; TC4: Podpora prehodu v nizkoogljeno gospodarstvo v vseh sektorjih; TC6: Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite in trajnostne rabe virov; TC11: Izboljšanje institucionalne zmogljivosti in učinkovita javna uprava.

¹³ 1b; 4e; 6c; 6d; 6f; 11. ETS.

Tematski cilj	Prednostna naložba	Posebni cilj	Prednostna os
TC 1 Krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij	1.b Spodbujanje naložb podjetij v raziskave in razvoj, razvijanje povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter zavodi za visokošolsko izobraževanje, predvsem za promocijo naložb v razvoj produktov in storitev, prenos tehnologij, družbene inovacije, ekoinovacije, aplikacije za javne storitve, spodbujanje povpraševanja, mreženje, grozdenje in odprte inovacije preko pametne specializacije, spodbujanje tehnoloških in uporabnih raziskav, pilotnih linij, ukrepov za zgodnje certificiranje produktov, napredne proizvodne zmogljivosti in zmogljivosti za zagon proizvodnje, zlasti ključnih tehnologij in širjenje tehnologij s splošnimi nameni	1.1 Krepitev sodelovanja med ključnimi deležniki za spodbujanje prenosa znanja in inovacijskih dejavnosti v ključnih sektorjih območja	1 Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost
TC 4 Podpora prehodu v nizkoogljično gospodarstvo v vseh sektorjih	4e Spodbujati strategij za nizkoogljično družbo na vseh področjih, zlasti v mestnih okoljih, vključujoč vzpodbude za trajnostno multimodalno mestno mobilnost ter z njimi povezane ukrepe za prilagajanje in blažitev	2.1 Promocija strategij za povezovanje ukrepov energetske učinkovitosti in izboljšanje lokalnih zmogljivosti za načrtovanje mobilnosti z nizkimi stopnjami izpustov tudi v mestnih okoljih	2 Sodelovanje za nizkoogljične strategije
TC 6 Varstvo okolja in spodbujanje učinkovite in trajnostne rabe virov	6c Ohranjanje, varovanje, promocija in razvoj naravne in kulturne dediščine	3.1 Ohranjanje, varstvo, obnova in razvoj naravne in kulturne dediščine, tudi za nadaljnji razvoj pametnega in trajnostnega turizma	3. Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine
	6d Ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti in tal ter promocija ekosistemskih storitev, tudi preko območij Natura 2000 in zelene infrastrukture;	3.2 Izboljšanje celovitega upravljanja ekosistemov za trajnostni razvoj območij	
	6f Promocija inovativnih tehnologij za boljše varovanje okolja in učinkovito rabo naravnih virov na področju odpadkov, vode, tal in zmanjševanja onesnaževanja ozračja;	3.3 Spodbujanje trajnostnih in odgovornih vedenjskih vzorcev, zlasti na zavarovanih območjih	
		3.4 Spodbujanje razvoja in preskušanja zelenih tehnologij, za izboljšanje ravnanja z odpadki in upravljanja z vodami ter za zmanjševanje onesnaževanja zraka	
TC11 Izboljšanje institucionalne zmogljivosti in	11 ETS Krepitev institucionalnih zmogljivosti javnih organov, deležnikov in učinkovitega delovanja	4.1 Krepitev zmogljivosti institucionalnega sodelovanja preko aktivnega vključevanja	4. Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja

učinkovita uprava	javna	javne uprave s promocijo pravnega in administrativnega sodelovanja med prebivalci in institucijami.	javnih organov in ključnih deležnikov programskega območja za načrtovanje skupnih rešitev skupnih izzivov	
----------------------	-------	---	---	--

Izbrani cilji in ukrepi so v skladu z analizo konteksta in z rezultati SWOT analize ter izpostavljenimi potrebami/izzivi, kakor je prikazano v spodnji preglednici, kjer smo povezali posebne cilje in pričakovane rezultate Programa z opredeljenimi izzivi in potrebami.

Preglednica 3: Skladnost posebnih ciljev z izzivi/potrebami

Izzivi / potrebe	Posebni cilj
1. Boljše izkoriščanje inovacij in ravni znanja v ključnih in najbolj konkurenčnih sektorjih	1.1
2. Tehnološki prenos rezultatov raziskav v gospodarski sektor ter izboljšanje naložb v aplikativne raziskave	1.1
3. Zmožnost delovanja kot kolektivni sistem za razvoj in širjenje novih tehnologij ter za ustvarjanje in rast podjetij z visoko dodano vrednostjo usmerjeno v globalne trge	1.1
4. Okrepitev sposobnosti MSP-jev v uporabo rezultatov raziskav in inovacij razvitih s strani velikih raziskovalnih in inovacijskih polov	1.1
5. Povečanje naložb v R&R v okviru prioritet skupne pametne specializacije	1.1
6. Izboljšanje sodelovanja med raziskovalnimi centri/akadetskimi krogi, javno upravo in zasebnim sektorjem v skladu s pristopom trojne spirale	1.1
7. Spodbuditev integracije med raziskovalnimi centri	1.1
8. Učvrstitev kapitalizacije učinkov raziskav ter širjenja znanja	1.1
9. Razvoj čezmejne institucionalne platforme s ciljem izmenjave znanja in dobrih praks	1.1
10. Zmanjšanje uporabnikov avtomobilov ter izboljšanje dostopnosti, kakovosti in inovativnosti javnega prevoza	2.1
11. Preprečitev marginalizacije manj dostopnih območij od glavnih funkcionalnih mestnih območij in storitev	2.1
12. Povečanje multimodalnosti z izkoriščanjem bližine med različnimi prometnimi sistemi	2.1
13. Zmanjšanje cestnega prometa in zastojev, onesnaženosti zraka ter porabe energije	2.1
14. Zmanjšanje emisij CO ₂ , ki jih je povzročil promet	2.1
15. Oživitev pristanišč kot pomembna vozlišča za mobilnost potnikov in tovora	2.1
16. Kapitalizacija ustreznih izkušenj in pobud na področju energije in načrtovanja mobilnosti	2.1
17. Izkoriščanje geotermalne energije ter energije iz morja	2.1
18. Preučitev možnosti uporabe alternativnih obnovljivih virov energije	2.1
19. Dvig ravni kakovosti zraka ter s tem spodbuditev integrirane nizkoogljične strategije	2.1
20. Izboljšanje integriranega načrtovanja transportnih sistemov med obema mejama v skladu s ten-t celovitim/osrednjim omrežjem	2.1
21. Razvijanje trajnejših sistemov mobilnosti v urbanih in lokalnih območjih, kar vodi v izboljšanje kvalitete bivanja, kakovosti zraka in zdravja ljudi	2.1
22. Spodbuditev prehoda iz cestnega prometa na železniški in pomorski promet ter investiranje v multimodalnost in IKT	2.1
23. Boljše povezave med obalnimi območji in zaledjem	2.1
24. Izboljšanje mreženja in sodelovanja med tremi glavnimi pristanišči območja (Trst, Benetke, Koper)	2.1
25. Preučitev možnosti uporabe alternativnih virov energije	2.1
26. Akcijski načrt za trajnostno energijo na čezmejnem območju	2.1
27. Zmanjšanje pritiska in konfliktov, ki vplivajo na okolje ter naravno in kulturno dediščino	3.1/3.2/3.3

28. Izkoriščanje endogenih naravnih in kulturnih potencialov, kot pomembna spodbuda za zeleno rast in zelena delovna mesta	3.1
29. Izogibanje tveganju razdrobljenosti, zmanjšanja in izgube biotske raznovrstnosti	3.1/3.2
30. Boj proti degradaciji in onesnaževanju naravnih in kulturnih znamenitosti zaradi dejanj in aktivnosti človeka	3.1/3.2/3.3
31. Promocija naravnih in kulturnih znamenitosti v območju, na bolj povezan in usklajen način	3.1/3.2
32. Zagotovitev novih storitev in izdelkov preko razvoja zelenih tehnologij, kot odgovor na povečano tržno povpraševanje, ki je posledica nastalih potreb	1.1/2.1/3.4
33. Spodbuditev gospodarske aktivnosti znotraj koncepta trajnostnega razvoja	1.1/2.1/3.1/3.4
34. Zmanjšanje nevarnosti, ki jih predstavljajo podnebne spremembe	2.1/3.1/3.4
35. Opredelitev čezmejnih rešitev ter s tem izboljšanje upravljanja z naravnimi in kulturnimi viri, nasprotovanje negativnim učinkom (onesnaževanju, naravnim tveganjem, izgubi biotske raznovrstnosti, itd.) ter spodbujanje njihovega potenciala kot razvojnega dejavnika	3.1/3.2/3.3/3.4
36. Razvoj znanja, dostopnost in privlačnost naravne in kulturne dediščine kot tudi dajanje prednosti teritorialnim in turističnim skupnim tržnim strategijam	3.1
37. Izboljšanje statusa ohranjenosti najbolj poškodovanih zavarovanih območij in zagotovitev njihove zaščite preko skupnih intervencij, ki spodbujajo okolju prijazno vedenje državljanov in turistov	3.1/3.2
38. Deljenje boljšega znanja ter izboljšanje zmogljivosti upravljanja in zaščite na področju ekosistemov	3.2
39. Spodbujanje razširjanja IKT orodij ter inovativnih pristopov in spretnosti	1.1
40. Voda in/ali celostno upravljanje obale	3.4
41. Ustrezen odgovor na povečano povpraševanje državljanov in podjetij v zvezi s poenostavitvami in digitalizacijo	4.1
42. Razvoj novih modelov, orodij, omrežij, povečanje koordinacije in sodelovanja, za uravnoteženje razvojnih razlik in neravnovesij ter izboljšanje teritorialne kohezije območja	4.1
43. Zagotovitev učinkovitosti in inovativnosti javnih storitev, izboljšanje e-uprave in e-demokracije	4.1
44. Spodbujanje čezmejnega sodelovanja na različnih ravneh (institucionalna, politična in administrativna z namenom usmeriti pozornost nosilcev odločanja k skupnim vprašanjem	4.1

2.2 Skladnost

2.2.1 Interna skladnost

Notranjo skladnost med analizo konteksta in opredeljeno strategijo ukrepanja v okviru Programa smo preverili že v prejšnjem poglavju. V spodnji preglednici pa smo v tem poglavju analizirali odnose in potencialne sinergije med različnimi cilji (in z njimi povezanimi vrstami dejavnosti) v okviru strategije.

Na splošno so posebni cilji jasno opredeljeni in so skladni s povezanimi izzivi in potrebami, predvsem pa so logično postavljeni, tematsko dosledni, sinergični in ne kažejo ponavljanja ali neskladnosti. Cilji, podrobneje pa vrste odobrenih dejavnosti, kažejo sinergijo in komplementarnost z vrsto različnih osi, kakor je prikazano v preglednici 4.

Poudarjamo predvsem potencialno močnejše sinergije med nekaterimi skupinami posebnih ciljev in z njimi povezanih vrst dejavnosti. Odnose med njimi lahko povzamemo z naslednjimi ključnimi besedami:

- 1.1, 2.1 in 3.4 (inovativni akterji in energija, mobilnost in zelene tehnologije);
- 3.1, 3.2, 3.3 (naravna in kulturna dediščina, ekosistemi in zaščitena območja);

- 2.1, 3.1, 4.1 (institucionalne zmogljivosti, mreženje med institucijami, energetske strategije, načrtovanje mobilnosti, skupne strategije, načrti za čezmejno naravno in kulturno dediščino).

Preglednica 4: Potencialne povezave med posameznimi cilji/vrstami dejavnosti Programa

Posebni cilji	Vrsta dejavnosti	Potencialne povezave/sinergije
Prednostna os 1 Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja		
1.1 Krepitev sodelovanja med ključnimi deležniki za spodbujanje prenosa znanja in inovacijskih dejavnosti v ključnih sektorjih območja	1.1.A. Osveščanje, priprava skupnih pristopov in strategij za sodelovanja; razvoj orodij in storitev (analitična in upravljavska orodja) v povezavi s skupnim razvojem produktov in/ali storitev	2.1.A 2.1.B 3.4.A 3.4.B 4.1.B
	1.1.B. Dejavnosti prenosa znanja	3.1.C
	1.1.C. Razvoj in vzpostavitev orodij, storitev, investicij, izobraževanj in krepitev zmogljivosti	2.1.B 3.4.A
Prednostna os 2 Sodelovanje za nizkoogljične strategije		
2.1 Promocija strategij za povezovanje ukrepov energetske učinkovitosti in izboljšanje lokalnih zmogljivosti za načrtovanje mobilnosti z nizkimi stopnjami izpustov tudi v mestnih okoljih	2.1.A. Spodbujanje zmanjšanja potrošnje energije tudi s promocijo razvoja strategij za varčevanje z energijo ter akcijskih načrtov	1.1.A 3.4.A 4.1.C
	2.1.B. Zmanjševanje stopenj emisij tudi s spodbujanjem uporabe alternativnih prevoznih sistemov ter uporabe alternativnih virov energije	1.1.A 1.1.B 3.1.B 4.1.C
Prednostna os 3 Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine		
3.1 Ohranjanje, varstvo, obnova in razvoj naravne in kulturne dediščine, tudi za nadaljnji razvoj pametnega in trajnostnega turizma	3.1.A. Priprava skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje in varovanje naravnih virov	2.1.A 3.2.A 3.2.B 3.3.A 3.4.B 4.1.C
	3.1.B. Priprava in uporaba v praksi skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje, varovanje, izboljšanje privlačnosti in valorizacija snovne in nesnovne kulturne dediščine	2.1.B 3.4.B 4.1.C
	3.1.C. Razvoj, preskušanje in izvajanje malih investicij in izobraževanj	1.1.A 1.1.B 1.1.C 2.1.B 3.2.A 3.2.B 3.4.B 4.1.A 4.1.C

3.2 Izboljšanje celovitega upravljanja ekosistemov za trajnostni razvoj območij	3.2.A. Osveščanje in opredelitev skupnih orodij, protokolov in načrtov za biotsko raznovrstnost in ekosisteme	3.1.A 3.1.C
	3.2.B. Razvoj, preskušanje in izvajanje celovitih strategij in orodij za upravljanje zaščitenih območij in območij z visoko okoljsko vrednostjo	3.1.A 3.1.C 4.1.C
3.3 Spodbujanje trajnostnih in odgovornih vedenjskih vzorcev, zlasti na zavarovanih območjih	3.3.A. Socialne pobude, akcije osveščanja ter dejavnosti izobraževanja in širjenja znanja	3.1.A 3.2.A
3.4 Spodbujanje razvoja in preskušanja zelenih tehnologij, za izboljšanje ravnanja z odpadki in upravljanja z vodami ter za zmanjševanje onesnaževanja zraka	3.4.A. Razvoj, demonstracija in izvajanje manjših naložb v zelene tehnologije (pilotni projekti)	1.1.A 1.1.C 2.1.A
	3.4.B. Razvoj skupnih strategij, modelov in pristopov za uporabo zelenih tehnologij	1.1.A 2.1.A 3.1.A 3.1.B 3.1.C
Prednostna os 4 Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja		
4.1 Krepitev zmogljivosti institucionalnega sodelovanja preko aktivnega vključevanja javnih organov in ključnih deležnikov programskega območja za načrtovanje skupnih rešitev skupnih izzivov	4.1.A. Krepitev institucionalnih zmogljivosti	3.1.C
	4.1.B. Skupni okvir, strategije in čezmejno sodelovanje na lokalni ravni posameznikov	1.1.A
	4.1.C. Podpora h krepitvi zmogljivosti, izmenjavi znanja in mreženju med institucijami, ki sodelujejo pri regionalnem razvoju	2.1.A 2.1.B 3.1.A 3.1.B 3.1.C 3.2.B

2.2.2 Analiza zunanje skladnosti

V poglavju, ki sledi, smo primerjali zunanjo skladnost Programa s ključnimi strategijami, politikami in instrumenti na evropski, nacionalni in regionalni ravni. Presoja zunanje skladnosti dokumentov je bila opravljena na več hierarhičnih ravneh (prednostne naložbe/tematski cilji, posebni cilji, vrste dejavnosti) ter se dopolnjuje s poglavjem 2.2.1 Notranja skladnost.

Makroregionalne strategije in strategije za morske bazene

Evropa je v preteklih letih doživela povečano zanimanje za sodelovanje v večjih evropskih regijah, ki se soočajo s skupnimi izzivi. Kot odgovor na to, je Evropski svet potrdil več makroregionalnih strategij in strategij za morske bazene in tako naslovil nekatere specifične probleme, s katerimi se soočajo posamezne makro regije ali morski bazeni.

Makroregionalna strategija je lahko podprta s strani ESIF, med drugim da naslovi skupne izzive, s katerimi se sooča določeno geografsko področje in ki se nanašajo na države članice in tretje države iz istega geografskega območja, kar jim omogoča koristi iz naslova okrepljenega sodelovanja in na ta način lahko prispeva k doseganju gospodarske, socialne in teritorialne kohezije.

Regionalna strategija za morske bazene je posebej oblikovana strategija za vsako večjo regijo z morjem v EU: Jadransko in Jonsko morje, Baltsko morje, Črno morje, Sredozemsko morje, Severno morje, Atlantski ocean in Arktični ocean. Pomorska politika spodbuja rast in razvoj teh strategij, ki izkoriščajo prednosti in odpravljajo pomanjkljivosti vsake morske regije, kot npr. podnebne spremembe in potencial obnovljive energije, problem onesnaževanja morja in oceanov, pomorska varnost, itd.

Analiza skladnosti obstoječih makro-regionalnih strategij s Programom je možna zgolj na najvišji hierarhični ravni.

V ta namen so bile upošteevane tri makro-regionalne strategije:

- *Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR)*; sprejem dokumenta je predviden do konca leta 2014; tematski stebri so že zasnovani, zato je ocena njene skladnosti s Programom deloma predpostavljena.
- Strategija EU za Alpsko regijo (EUSALP) je trenutno še vedno v preliminarni fazi. Opredeljeni so tematski stebri ter tematski cilji. Sprejem dokumenta je predviden v letu 2015.
- Strategija EU za Podonavje trenutno pokriva le Slovenijo in ne Italijo.

V naslednjih preglednicah je predstavljena skladnost posebnih ciljev Programa s tematskimi stebri, ki jih naslavlja posamezna makroregionalna strategija.

Splošno priporočilo za makroregionalne strategije in strategije za morske bazene: Priporočamo, da se podrobneje opredeli na kakšen način se bodo dosegali sinergijski učinki tovrstnih dejavnosti/projektov Programa, ki bodo zagotavljali skladnost z zadevnimi strategijami.

Preglednica 5: Skladnost tematskih stebrov in horizontalnih prioritet Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) s posebnimi cilji Programa

Posebni programi	cilji	Tematski stebri strategije EU za jadransko-jonsko regijo				Horizontalni prioritete	
		1. Spodbujanje inovativne morske in pomorske rasti	2. Povezovanje regije	3. Ohranjanje, zaščita in izboljšanje kakovosti okolja	4. Trajnostni turizem	Raziskave, inovacije in razvoj MSP	Kepitev zmogljivosti
PC 1.1		X				X	X
PC 2.1			X			X	X
PC 3.1				X	X	X	X
PC 3.2				X		X	X
PC 3.3				X		X	X
PC 3.4				X		X	X
PC 4.1		X	X			X	X

Med posebnimi cilji Programa in tematskimi stebri *Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo* je ugotovljena visoka skladnost, ki jo predstavljamo spodaj:

1. *Spodbujanje inovativne morske in pomorske rasti* (projekti oživljanja rasti in zaposlovanja ter izkoriščanja potencialov v sektorju "modre ekonomije") naslavlja nekatere dejavnosti v okviru posebnega cilja 1.1 in 4.1.
2. *Povezovanje regije* (povezovanje morja in obalnega pasu z zaledjem; posebna pozornost je namenjena otokom in ruralnim območjem, katerih napredek je odvisen od boljšega upravljanja kopenskih in morskih koridorjev, energetskih omrežij ter od razvoja okolju

prijaznih oblik transporta in preskrbe z energenti). Steber je usklajen predvsem s posebnim ciljem 2.1, ki spodbuja nizkoogljično gospodarstvo in trajnostno mobilnost, ter strateškim ciljem 4.1 (pri slednjem se spodbuja razvoj skupnih čezmejnih strategij in metodoloških orodij za obravnavo ključnih izzivov, kot je upravljanje s pomorskim prometom, trajnostni transportni sistem). **Priporočilo:** Predlagamo, da se v poglavju 4.4 PS doda skladnost tudi s posebnim ciljem 4.1.

3. *Ohranjanje, zaščita in izboljšanje kakovosti okolja* (projekti, usmerjeni v regionalne ekosisteme, s ciljem zaščite njihove biotske raznovrstnosti), ki zagotavlja visoko skladnost s posebnimi cilji 3.1, 3.2, 3.3, 3.4.
4. *Trajnostni turizem* (gre za ukrepe usmerjene v spodbujanje zalednega, obalnega in morskega turizma na trajnostni način, v ospredju pa je tudi ohranjanje in promocija kulturne dediščine). Steber je usklajen s posebnim ciljem 3.1, predvsem v delu, ki je usmerjen v ohranjanje, zaščito, restavriranje in razvoj naravne in kulturne dediščine ter v razvoj pametnega in trajnostnega turizma.

Horizontalni prioriteti strategije sta *Raziskave, inovacije in razvoj MSP* ter *Krepitev zmogljivosti*, ki zagotavljajo visoko skladnost z vsemi strateškimi cilji in tako dodatno prispevajo k visoki oceni skladnosti makro-regionalnih strategij s Programom. **Priporočilo:** Predlagamo, da se horizontalni prioriteti vključita v vse posebne cilje.

Preglednica 6: Skladnost tematskih stebrov in horizontalnih prioritet Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP) s posebnimi cilji Programa

Posebni Programa cilji	Tematski stebri Strategije EU alpsko regijo			Horizontalni prioriteti	
	1. Spodbujanje vzdržne rasti in inovacij v Alpah	2. Povezljivost za vse – usklajen teritorialni razvoj	3. Ohranjanje alpske dediščine in trajnostna uporaba naravnih in kulturnih virov	Raziskave, izobraževanje, MSP	IKT
PC 1.1	X			X	X
PC 2.1		X	X	X	X
PC 3.1			X	X	X
PC 3.2			X	X	X
PC 3.3			X	X	X
PC 3.4	X			X	X
SC 4.1		X	X	X	X

Med posebnimi cilji Programa in tematskimi stebri *Strategije EU za Alpsko regijo* je dosežena visoka skladnost, kar je predstavljamo v nadaljevanju:

1. *Spodbujanje vzdržne rasti in inovacij v Alpah* predvideva aktivnosti na področju povečanega sodelovanja med inovativnimi subjekti in MSP z namenom prenosa razvoja in zelenih tehnologij v poslovanje, z namenom dviga konkurenčnosti, nižanja onesnaževanja in dviga stopnje zaposlenosti. Steber je usklajen z dvema posebnima ciljema 1.1. in 3.4.
2. *Povezljivost za vse, usklajen teritorialni razvoj* – predvideva usklajen teritorialni razvoj skozi okolju prijazne transportne sisteme, komunikacijske storitve in infrastrukture. Steber je skladen s posebnim ciljem 2.1 in 4.1. **Priporočilo:** Predlagamo, da se v poglavju 4.4. PS doda skladnost tudi s posebnim ciljem 4.1.
3. *Ohranjanje alpske dediščine in trajnostna uporaba naravnih in kulturnih virov* – predvideva ohranjanje alpske dediščine in promocija vzdržne rabe naravnih in kulturnih virov, zajema paleto usklajenih institucionalnih ukrepov za doseganje ciljev na področju ohranjanja naravnih in kulturnih dobrin (energetska učinkovitost, raba obnovljivih virov, ukrepi pred posledicami klimatskih sprememb, mobilizacija javnosti in ključnih odločevalcev) kot osnovo za visoko kvaliteto življenja v regiji. Aktivnosti so skladne s strateškimi cilji 2.1, 3.1, 3.2, 3.3 in 4.1.

Horizontalni prioriteti strategije sta *Raziskave, izobraževanje, MSP* ter *IKT*, ki zagotavljajo visoko skladnost z vsemi strateškimi cilji in tako dodatno prispevajo k visoki oceni skladnosti makroregionalnih strategij s Programom. **Priporočilo:** Predlagamo, da se horizontalni prioriteti vključita v vse posebne cilje.

Preglednica 7: Skladnost tematskih stebrov Strategije EU za Podonavje s posebnimi cilji Programa

Posebni cilji Programa	Tematski stebri Strategije EU za Podonavje			
	1. Povezovanje	2. Varovanje okolja	3. Zagotavljanje blaginje	4. Krepitev regije
PC 1.1			X	
PC 2.1	X			
PC 3.1	X			
PC 3.2		X		
PC 3.3		X		
PC 3.4		X		
PC 4.1		X		X

Med posebnimi cilji OP in tematskimi stebri Strategije EU za Podonavje je ocenjena visoka skladnost, ki jo predstavljamo spodaj:

- Povezovanje Podonavja* (izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti, uporaba bolj trajnostne energije, spodbujanje kulture in turizma ter osebnih stikov), katerega je skladnost najvišja s posebnim ciljem 2.1 Programa, predvsem v okviru dejavnosti za zagotavljanje alternativne, okolju bolj prijazne mobilnosti ter za spodbujanje energetsko-varčnejših strategij (pametna omrežja, ekološke inovacije), ter s posebnim ciljem 3.1, v delu, ki se zavzema za ohranjanje, zaščito, restavriranje in razvoj naravne in kulturne dediščine ter razvoj pametnega in trajnostnega turizma.
- Varovanje okolja v Podonavju* (obnavljanje in ohranjanje kakovosti voda, obvladovanje okoljskih tveganj, ohranjanje biotske raznovrstnosti ter kakovosti zraka in tal), ki je v celoti skladen s posebnimi cilji 3.2, 3.2, 3.3, predvsem pa z dejavnostmi usmerjenimi v izboljšanje onesnaženosti zraka, preventivne ukrepe in obvladovanje tveganj pred nesrečami, ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter upravljanje z *Naturo 2000*. Iz vidika krepitve institucionalnih zmogljivosti na omenjenih področjih, je steber deloma usklajen tudi s posebnim ciljem 4.1, predvsem na področju obvladovanja tveganj pred naravnimi katastrofami, vzpostavitvijo skupnih informacijskih sistemov za upravljanje s tovrstnimi tveganji ter skupne teritorialne strategije za upravljanje s tveganji in povečanje odpornosti na nevarnosti, kot so izguba naravnih habitatov, ogroženost in fragmentacija ekosistemov, poplave in druge naravne katastrofe.
- Zagotavljanje blaginje v Podonavju* (razvoj družbe znanja z raziskavami, izobraževanjem in informacijske tehnologije, podpiranje konkurenčnosti podjetij, vključno z razvojem grozdov, vlaganje v ljudi ter znanja in spretnosti), ki je izrazito razvojno-raziskovalno usmerjen steber in je tako usklajen s posebnim ciljem 1.1.
- Krepitev Podonavja* (pospeševanje institucionalne zmogljivosti in sodelovanja, skupno delo za zagotavljanje varnosti in preprečevanje organiziranega kriminala ter hudih kaznivih dejanj), ki je skladen s posebnim ciljem 4.1, saj zagovarja krepitev institucionalne zmogljivosti in sodelovanja na makro-regionalni ravni.

Obzorje 2020 – Okvirni program za raziskave in inovacije

Ta finančni instrument neposredno prispeva k soočanju z glavnimi izzivi, identificiranimi v Strategiji EU 2020 in njenih vodilnih pobudah. Enako prispeva k ustvarjanju vodilnega položaja v industriji v Evropi in povečanju odličnosti v znanstveni bazi, kar je ključnega pomena za trajnost in dolgoročno blaginjo in napredek Evrope.

Z združevanjem raziskav in inovacij, program Obzorje 2020 daje poudarek predvsem trem prednostnim nalogam:

- odlična znanost,
- vodilni položaj v industriji in
- družbeni izzivi.

Obzorje 2020 tako združuje vsa obstoječa finančna sredstva Unije za raziskave in inovacije, vključno z okvirnim programom za raziskave (nekdanji 7. Okvirni program), dejavnostmi, povezanimi z inovacijami iz CIP, ter EIT. V tem pogledu so prednostne naloge Obzorja 2020 usklajene z nekaterimi posebnimi cilji Programa, kar je predstavljeno v spodnji preglednici.

Preglednica 8: Skladnost prednostnih nalog Obzorja 2020 s posebnimi cilji Programa

Posebni cilji Programa	Prednostne naloge Obzorja 2020		
	1. Odlična znanost	2. Vodilni položaj v industriji	3. Družbeni izzivi
PC 1.1	X	X	X
PC 2.1	X	X	X
PC 3.1	X	X	X
PC 3.2	X	X	X
PC 3.3	X	X	X
PC 3.4	X	X	X
PC 4.1			X

Skladnost prednostnih nalog Obzorja 2020 in posebnih ciljev Programa je visoka.

Obzorje 2020 se osredotoča na področje raziskav in inovacij, s čimer je posebni cilj 1.1 močno usklajen z vsemi tremi prednostnimi nalogami Programa. Podobno kot Obzorje 2020, so v okviru posebnega cilja 1.1 podprte dejavnosti za krepitev čezmejnega sodelovanja na področju raziskav in inovacij med ključnimi deležniki (podjetja, R&R organizacije, visokošolske institucije, javni sektor) ter skupne aplikativne raziskave in čezmejni pilotni projekti v različnih industrijah, tudi na področju družbenih izzivov. Kar nekaj dejavnosti je v okviru posebnega cilja 1 namenjenih MSP-jem, katerim je v novem okvirnem programu za raziskave in inovacije dana posebna pozornost, saj želi Obzorje 2020 povečati udeležbo tovrstnih podjetij v instrumentih programa. Tako je oblikovan nov instrument za MSP, ki se bo uporabljal tako v okviru vseh specifičnih ciljev prednostne naloge *Družbeni izzivi*, kot tudi v okviru specifičnega cilja za omogočitvene in industrijske tehnologije v okviru prednostne naloge Vodilni položaj v industriji.

Posebni cilj 2.1 spodbuja predvsem dejavnosti, ki se osredotočajo na razvoj nizkoogljičnih strategij, projektov ter investicij na področju trajnostne mobilnosti, ter tako široko pokriva vse tri prednostne naloge Obzorja 2020. V okviru prve prednostne naloge je tako skladen predvsem s specifičnim ciljem *Prihodnje in nastajajoče tehnologije*, ki podpira interdisciplinarne raziskave in inovacije na področjih, ki zagotavljajo dolgoročne koristi za državljane, gospodarstvo in družbo, kot npr. čistejši zrak v urbanih mestih, energetske učinkovito gospodarstvo in zagotavljanje trajnostne rabe virov. V tem kontekstu je strateški cilj 2.1 skladen tudi z drugo prednostno nalogo, v okviru specifičnega cilja *Vodilni položaj v omogočitvenih in industrijskih tehnologijah*, ki še posebej spodbuja prepletenost različnih tehnologij (IKT, nanotehnologija, napredni materiali, biotehnologija, napredni proizvodni sistemi in vesoljska tehnologija). Največja skladnost posebnega cilja 2.1 in Obzorja 2020 je zaznana v tretji prednostni nalogi *Družbeni izzivi*, še posebej v primerjavi z naslednjimi posebnimi cilji prednostne naloge:

- *Varna, čista in učinkovita energija* (želi omogočiti prehod na zanesljiv, trajnostni in konkurenčen energetski sistem),
- *Pameten, okolju prijazen in integriran promet* (želi razviti evropski prometni sistem, ki zagotavlja učinkovitost virov, je okolju prijazen, varen in prinaša koristi državljanom, gospodarstvu in družbi nasploh) ter
- *Podnebni ukrepi, učinkovitost virov in surovine* (želi ustvariti gospodarstvo, ki zagotavlja učinkovitost virov, je odporno na podnebne spremembe in omogoča trajnostno dobavo surovin,

ki bo pokrivala potrebe rastočega svetovnega prebivalstva ob upoštevanju omejenosti naravnih virov).

Podobno kot pri posebnem cilju 2.1 lahko v vseh treh prednostnih nalogah Obzorja 2020 najdemo področja, ki jih spodbuja strateški cilj 3.1, 3.2, 3.3 in 3.4. Najvišja skladnost je zaznana v okviru prednostne naloge *Družbeni izzivi*, predvsem v okviru specifičnega cilja *Podnebni ukrepi, učinkovitost virov in surovine*, ki se osredotoča na okolju prijazne oz. eko-inovativne tehnološke rešitve, zmanjševanje tveganj podnebnih ukrepov ter trajnostno upravljanje z naravnimi viri in ekosistemi. V okviru ostalih dveh prednostnih nalog se posebni cilj 3 ujema z enakimi posebnimi cilji, kot so opisani pri skladnosti posebnega cilja 2.1.

Kljub specifičnosti posebnega cilja 4 se le-ta v grobem ujema s tretjo prednostno nalogo Obzorja 2020 in sicer v okviru specifičnega cilja *Vključujoče, inovativne in varne družbe*, ki med drugim podpira pametno in participativno javno upravo ter spodbuja oblikovanje politik, ki temelji na rezultatih, dobrih praksah, ipd.

Priporočilo: Posamezni upravičenci imajo možnost pridobiti finančna sredstva tudi iz naslova Obzorja 2020. Priporoča se, da se pred objavo posameznih javnih razpisov ta vidik upošteva in pripravi merila upravičenosti na način, da ne bi prišlo do morebitnega dvojnega financiranja posameznih aktivnosti projekta. Mogoče bi bilo smiselno na nivoju OU ali STS vzpostaviti ustrezen mehanizem za navzkrižni (cross-cutting) pregled.

Zunanja skladnost z drugimi politikami in instrumenti na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni

Zunanjo skladnost smo izvedli tudi med Programom in nekaterimi drugimi relevantnimi instrumenti na nivoju Unije, kot npr. COSME 2014-2020, LIFE 2014-2020, ERASMUS for All, Connecting Europe Facility, Creative Europe, itd. Le-ti so navedeni v poglavju 6.2 PS. Ugotavlja se, da je del, ki govori o upravljanju posameznih instrumentov na nacionalni ravni pomanjkljiv, saj se osredotoča le na slovensko upravljanje dveh programov HORIZON 2020 in LIFE 2014-2020.

Priporočilo: Predlagamo, da se opredeli tako za Slovenijo kot Italijo kdo upravlja te programe na nacionalni ravni ter način zagotavljanja navzkrižnega (cross-cutting) preverjanja aktivnosti projektnih predlogov, da ne bi prišlo do dvojnega financiranja. Dodatno priporočamo, da se podrobneje opredeli na kakšen način se bodo dosegali sinergijski učinki dejavnosti/projektov, ki bodo zagotavljali skladnost z zadevnimi instrumenti.

Pri ugotavljanju **skladnosti med Programom z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi politikami priporočamo**, da se podrobneje opredeli na kakšen način se bodo dosegali sinergijski učinki tovrstnih dejavnosti/projektov, ki bodo zagotavljali skladnost z zadevnimi politikami.

Strategija razvoja Slovenije 2014-2020

Strategija razvoja Slovenije 2014-2020¹⁴ je najvišji razvojni dokument Slovenije za programsko obdobje 2014-2020, ki pa še ni potrjen ali predhodno ovrednoten. Na podlagi analize stanja in analize prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti ter ob upoštevanju globalnih trendov Strategija identificira štiri prioriteta področja, na katera se mora Slovenija osredotočiti v obdobju 2014-2020:

1. Konkurenčno gospodarstvo,
2. Znanje in zaposlovanje,
3. Zeleno življenjsko okolje,
4. Vključujoča družba.

Ugotavljanje skladnosti prioritet Slovenije za obdobje 2014-2020 s posebnimi cilji Programa je zaradi težavne strukture trenutne različice SRS 2014-2020 (podvojenost ciljev in ukrepov, slaba

¹⁴ Obravnavan je osnutek dokumenta, zadnja razpoložljiva verzija je z dne 9. avgust 2013.

razločljivost med ukrepi, cilji in rezultati) izvedeno na najvišji hierarhični ravni in je predstavljeno v spodnji preglednici (Preglednica 9).

Preglednica 9 Skladnost prioritet Strategije razvoja Slovenije 2014-2020 s posebnimi cilji Programa

Posebni cilji Programa	Prioritete Strategije razvoja Slovenije 2014-2020			
	1. Konkurenčno gospodarstvo	2. Znanje in zaposlovanje	3. Zeleno življenjsko okolje	4. Vključujoča družba
PC 1.1	X	X	X	
PC 2.1	X		X	
PC 3.1	X	X	X	X
PC 3.2	X	X	X	X
PC 3.3	X	X	X	X
PC 3.4	X	X	X	X
PC 4.1		X	X	X

Skladnost *Strategije razvoja Slovenije 2014-2020* s Programom je na srednje visoki ravni, k čemur je prvotno prispevala otežena primerjava med dokumentoma.

Skladnost posebnega cilja 1.1 je visoka predvsem v okviru prve prioritete Konkurenčno gospodarstvo, ki se osredotoča predvsem na inovacijsko-razvojne dejavnosti (tehnološke inovacije, eko-inovacije, ne-tehnološke inovacije, kulturne in kreativne industrije) ter rast in razvoj podjetij, s posebnim poudarkom na MSP.

Strateški cilj 1.1 je skladen tudi s prioritetama *Znanje in zaposlovanje* (spodbujanje povezovanja med različnimi akterji javnega in zasebnega sektorja za hitrejši prenos znanja in inovacij na trg, npr. med raziskovalnimi, izobraževalnimi, kulturnimi institucijami in podjetniškim sektorjem) ter *Zeleno življenjsko okolje* (predvsem iz vidika razvoja inovacij in podpore demonstracijskim projektom na področju učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije, učinkovite rabe naravnih virov, povezovanjem kreativnih in kulturnih industrij pri oblikovanju okolju prijaznih izdelkov in storitev z visoko dodano vrednostjo, ipd.).

Posebni cilj 2.1 izkazuje skladnost s prioriteto *Konkurenčno gospodarstvo* in *Zeleno življenjsko okolje*, saj se osredotoča na razvoj novih rešitev za zagotavljanje trajnostne mobilnosti, predvsem pa podpira oblikovanje strategij in pilotnih projektov na področju nizkoogljične prometne infrastrukture in energetske varčnega gospodarstva.

Skladnost posebnih ciljev 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 je razvidna na vseh prioritetah Strategije razvoja Slovenije 2014-2020, pri čemer je najvišja v okviru tretje prioritete Zeleno življenjsko okolje. V okviru strategije so tako zajeta vsa področja varstva okolja in učinkovite in trajnostne rabe virov, kot jih povzemajo ti posebni cilji, saj želi Slovenija okoljski vidik vključiti v vse horizontalne sektorje (R&R, gospodarstvo, izobraževanje in usposabljanje, človeški viri).

Posebni cilj 4.1 zagotavlja visoko skladnost predvsem s prioriteto *Znanje in zaposlovanje*, ki se zavzema za krepitev administrativnih zmogljivosti tako podjetij kot tudi izobraževalnih institucij, vključenih v regionalni razvoj. Ker spodbuja tudi razvoj modelov/orodij/vodnikov za zmanjševanje okoljskih tveganj in upravljanje s tveganji na področju naravnih katastrof, je skladen tudi s prioriteto *Zeleno življenjsko okolje*. Posebni cilj 4.1 je skladen tudi s prioriteto *Vključujoča družba*, saj se zavzema za projekte na področju spodbujanja sodelovanja med izobraževalno sfero, javnim zdravstvom in socialnimi storitvami.

Strategija pametne specializacije Slovenije 2014-2020

Strategija pametne specializacije (SPS) predstavlja strateški dokument, s katerim želi Slovenija osredotočiti svoja razvojna sredstva na ključna področja, ki bodo prinesla največje učinke na gospodarstvo. Drugi osnutek SPS je bil objavljen 29.8.2014.

SPS posebej opredeljuje sodelovanje s sosednjimi državami ter tako komplementarno razvijanje zmogljivosti. Dosedanji programi čezmejnega sodelovanja so že spodbujali sodelovanje na področju raziskav, razvoja in inovacij, kar pomeni, da temelji, na katerih je mogoče graditi, že obstajajo. SPS je po predhodni oceni potencialov ocenila, da potenciali sodelovanja na področju raziskav, razvoja in inovacij obstajajo in katerim je potrebno v prihodnje posvetiti posebno pozornost. Nadalje navaja, da nekateri konkretni projekti sodelovanja, kot so projekti s področij naprednih (bio)polimernih materialov in tehnologij, karakterizacije in razvoja inovativnih sončnih celic, proizvodnje proteinskih protiteles za diagnostiko in razvoja zdravil v onkoloških raziskavah in podobno, so se že izkazali za zelo obetavne.

Skladnost med prednostnimi področji SPS in posebnimi cilji Programa je prikazana v preglednici 10.

Preglednica 10: Skladnost prednostnih področij SPS s posebnimi cilji Programa

Posebni cilji Programa	Prednostna področja SPS		
	1. Prenos in uporaba znanja	2. Podjetnost, ustvarjalnost in nadarjenost	3. Internacionalizacija
PC 1.1	X	X	X
PC 2.1			
PC 3.1			
PC 3.2			
PC 3.3			
PC 3.4			
PC 4.1		X	X

Glede na osredotočenost SPS v raziskave, razvoj in inovacije in usmeritvijo Programa ugotavljamo visoko skladnost med dokumentoma.

Prednostno področje 1 SPS je usmerjeno k družbeno relevantnim odličnim raziskavam in prenosu ter uporabi tega znanja. Pri tem gre za ustvarjanja širokega spektra znanja. Samo področje dosega najvišjo skladnost s posebnim ciljem 1.1. Glede na njegovo usmeritev lahko najdemo v manjši meri skladnost tudi z vsemi drugimi posebnimi cilji Programa.

Prednostno področje 2 SPS je usmerjeno v spodbujanju mladih v večjo podjetnost, v ustvarjalno raba znanja in v uresničitev cilja odprte družbe inovacij. Poudarek je na podjetnosti, ustvarjalnosti in razvoju nadarjenosti v izobraževalnem sistemu ter ustvarjanju odprtih učnih okolij. Glede na njegovo usmeritev področje dosega najvišjo skladnost s posebnim ciljem 1.1 in 4.1, v manjši meri tudi z vsemi drugimi posebnimi cilji Programa.

Prednostno področje 3 SPS je usmerjeno v ustvarjanje novih vrednosti, celovitih podpornih mehanizmov tako na strani industrijske politike, podjetništva in privabljanja tujih investicij kot pri ustvarjanju pogojev za oblikovanje mrež, ustvarjanja, posredovanja in uporabe znanja ter spodbujanje mobilnosti študentov, učiteljev, raziskovalcev v institucijah znanja in v okviru izobraževalnega sistema. Glede na njegovo usmeritev področje dosega najvišjo skladnost s posebnim ciljem 1.1 in 4.1, v manjši meri tudi z vsemi drugimi posebnimi cilji Programa.

Skladnost s Strateškim načrtom Avtonomne dežele Furlanija Julijska krajina 2014-2018

Strateški načrt Avtonomne dežele Furlanija Julijska krajina zajema strateške cilje programa deželne vlade. V njem so določene usmeritve, strateški cilji in splošne usmeritve za delovanje deželne uprave v obdobju 2014-2018 ter načini za njihovo izvedbo.

V dokumentu je opredeljenih šest strateških prednosti (1. Obvladovanje krize in ponovni zagon proizvodnega sektorja; 2. Usmeritev v ponovni zagon s politiko zaposlovanja in raziskavami; 3. Infrastruktura in komunikacijska omrežja: od prevoznitva do digitalnih tehnologij; 4. Razvoj trajnostnega gospodarstva: okolje, energije in prostor; 5. Osredotočenost na človeka: zdravstvo, oskrba, kultura in izobraževanje; 6. Preglednost za prebivalce in vire deželne uprave), ki so dodatno razdeljene v več strateških ciljev, kakor je prikazano v spodnji preglednici, v kateri je označena tudi skladnost s strategijo Programa.

Preglednica 11: Skladnost s Strateškim načrtom Dežele Furlanija Julijska 2014-2018

Strateška prioriteta	Strateški cilji	Skladni PC
1. Obvladovanje krize in ponovni zagon proizvodnega sektorja;	Podpora podjetništvu	PC 1.1
	Podpora sodelovanju (zadruga)	--
	Olajšati dostop do kreditiranja	--
	Ustvarjanje novih podjetij	--
	Razvoj turizma	PC 3.1
	Razvoj trgovine	--
	Ponovni zagon kmetijstva	--
	Podpora sektorju ribištva in lovskega upravljanja	PC 3.1
2. Usmeritev v ponovni zagon s politiko zaposlovanja in raziskavami;	Boj proti brezposelnosti	--
	Politika zaposlovanja in poklicno usposabljanje	--
	Okrepitev deželnih univerzitetnih in raziskovalnih ustanov	PC 1.1
	Spoštovanje načel enakih možnosti in ne diskriminacije	Horizontalni
3. Infrastruktura in komunikacijska omrežja: od prevoznitva do digitalnih tehnologij;	Zagotoviti konkurenčnost in povečati obseg prevoza blaga	--
	Okrepitev in povezovanje različnih elementov infrastrukture	--
	Izboljšanje učinkovitost lokalnega javnega prevoza	PC 3.4
	Promocija digitalnih tehnologij	--
4. Razvoj trajnostnega gospodarstva: okolje, energije in prostor;	Varovanje okolja in gozdov	PC 3.1 in 3.3
	Zmanjšati pojave nevarnosti za prebivalstvo in priprava varnostne politike	--
	Javna dela in gradbeništvo	--
	Prostorsko načrtovanje in varovanje zgodovinske dediščine ter mestne in podeželske krajine	PC 3.1 in 3.2
	Ukrepi na področju energetike in vodnega gospodarstva	PC 2.1 in PC 3.4
	Politike za gorata območja	--
5. Osredotočenost na človeka: zdravstvo, oskrba, kultura in izobraževanje;	Promocija zdravja, preventive in primarne oskrbe	--
	Dosledna oskrba in mreža bolnišnic	--
	Učinkovitost zdravstvenega sistema	--
	Spodbujanje blaginje in družbene kohezije	--
	Politike za kulturo	PC 3.1
	Politike za šolstvo in mladino	--
6. Preglednost za prebivalce in vire deželne uprave;	Preglednost	PC 4.1
	Zmanjševanje stroškov politike	

6. Preglednost za prebivalce in vire javne uprave	Racionalizacija stroškov in povečanje virov	
	Reforme institucij lokalne samouprave	
	Delovanje Dežele in ukrepi za ocenjevanje javne uprave	

Stopnja skladnosti je visoka in vsak poseben cilj Programa ima ustrezno postavko v določilih deželnega dokumenta.

Skladnost s Strategijo Dežele Furlanija Julijska krajina za področje raziskav, inovacij in pametno specializacijo

Skladnosti ni bilo mogoče preveriti, saj je dokument še v fazi priprave.

Skladnost s Celovito deželno strategijo Dežele Veneto

Dežela Veneto je za pripravo celovitega okvirja strategij, ki jih ima namen izvesti v programskem obdobju 2014-2020 in torej tudi dejavnosti, s katerimi si prizadeva doseči razvojne cilje, v skladu s cilji, določenimi na evropski ravni in ob upoštevanju pripomb in priporočil partnerjev v postopkih posvetovanja, pripravila "Kratko poročilo o celoviti deželni strategiji 2014/2020", ki ga je Deželni odbor potrdil s sklepom št. 657 dne 13. maja 2014. V dokumentu so predstavljene deželne smernice za sinergično črpanje evropskih sredstev za medsektorski razvoj v srednjeročnem obdobju in rast regionalnega gospodarstva. Dežela Veneto je svojo strategijo ukrepov razdelila na sedem področij (oziroma prioritet): Raziskave, inovacije in podpora konkurenčnosti proizvodnega sektorja; ovrednotenje človeškega kapitala; digitalna agenda; trajnostna energija, okolje, prilagajanje k podnebnim spremembam in kakovost življenja; družbena vključenost; prostorski razvoj; institucionalne in upravne zmogljivosti. V spodnji preglednici so predstavljene osnovne strateške usmeritve, za vsako pa sta prikazana tudi način izvedbe in v kolikšni meri se je prenesla v strategijo Programa.

Preglednica 12: Skladnost s Celovito deželno strategijo 2014-2020

Strateške usmeritve po prioritetah Celovite deželne strategije 2014-2020	Način upoštevanja v Programu
Raziskave, inovacije in podpora konkurenčnosti proizvodnega sektorja	
Podpora raziskavam, tehnološkemu razvoju in inovacijam za večjo konkurenčnost proizvodnega sektorja	Os 1 – PC 1.1
Promocija socialnih inovacij Razvoj novih idej (proizvodov, storitev in modelov), ki odgovarjajo socialnim potrebam in se razvijajo predvsem v združništvu	
Sodelovanje med univerzami, podjetji, raziskovalnimi centri in javno upravo	
Razvoj znanstvenih in tehnoloških kompetenc v podporo inovacijskim procesom	
Dodatno usposabljanje delavcev in podjetnikom s ciljnim ukrepi, ki ustrezajo strokovnim potrebam podjetij in panog	--
Razvoj socialne odgovornosti	--
Podpora internacionalizaciji, podjetjem v grozdih ter novim mrežam in podjetniškim okrajem	Os 1 – PC 1.1
Ovrednotenje človeškega kapitala	
Boj proti neustrezni izobrazbi z zmanjšanjem osipa	Horizontalna umestitev teh vprašanj (prim. Poglavje 8 Programa)
Promocija trajnostnega zaposlovanja	
Promocija zaposlovanja mladih	
Povečanje stopnje delovne aktivnosti žensk, odpravljanje plačnih nesorazmerij med moškimi in	

ženskami ter višja stopnja udeležbe žensk pri sprejemanju odločitev na odločilnih položajih	
Zmanjšanje dolgotrajne brezposelnosti	
Zaposlovanje oseb, ki tvegajo socialno izključenost in promocija aktivnega staranja	
Podpora okrevanju gospodarstva v Deželi Veneto s prilagajanjem kompetenc delavcev in podjetnikov	
Krepitev konkurenčnosti podjetij ter izboljšane možnosti za zaposljivost delavcev kot vzvod za družbeno vključenost	Os 1 – PC 1.1
Izboljšanje storitev za zaposlovanje in učinkovitost javne uprave	Os 4 – PC 4.1
Digitalna agenda	
Izboljšanje kakovosti življenja posameznikov in družin	--
Krepitev konkurenčnosti podjetij na tem območju	Os 1 – PC 1.1
Povečanje učinkovitosti lokalne javne uprave	Os 4 – PC 4.1
Trajnostna energija, okolje, prilagajanje k podnebnim spremembam in kakovost življenja	
Naložbe v energetske učinkovitost javnih poslopij in socialnih stanovanj	Os 2 – PC 2.1
Uvedba inovativnih procesov in izdelkov za varčevanje z energijo v podjetjih ter spodbujanje poskusnih rešitev ter uporaba, kjer je izvedljivo, energije iz obnovljivih virov, ki se razlikujejo od trenutno najbolj razširjenih ter krepitev proizvodnih verig na področju ekološke gradnje in polizdelkov ter, kjer je možno, širjenje obnovljivih virov energije za lastno porabo.	
Trajnostno izkoriščanje biomase	
Pilotne izvedbe sistemov za pametno distribucijo energije (pametne mreže) in celoviti ukrepi za varčevanje, proizvodnjo iz obnovljivih virov, učinkovitost mrež in trajnostni prenos v optiki enotne strategije priprave storitev za boljšo kakovost življenja	
Ukrepi za zagotavljanje okoljskih storitev za prebivalce in dejavnosti za valorizacijo naravnih in kulturnih znamenitosti ter bolj konkurenčni umestitvi turističnih destinacij	Os 3 – PC 3.2, 3.3 in 3.4
Ukrepi za varovanje območij pred potresno in hidrogeološko nevarnostjo ter pred erozijo obal	Os 3 – PC 3.1
Družbena vključenost	
Spodbujati inovativne modele, storitve in izdelke za blaginjo prebivalcev, da se preprečijo in rešujejo nove socialne potrebe posameznih ciljnih skupin (npr. osip mladih iz izobraževanja, ravnovesje med zasebnim in poklicnim življenjem, blaginja in socialne ter zdravstvene storitve za starejše) ter ranljive skupine in ljudi na pragu revščine.	Horizontalni pristop (prim. Poglavje 8 Programa)
Prostorski razvoj	
Okrepiti nekatere storitve mestnih jeder in rešiti nekatere težave, ki so značilne za urbana središča prek nadgradnje in inovacij ponudbe storitev za prebivalce in podjetja.	Os 3, PC 3.2 in (delno) PC 3.4
Socialna in ekonomska oživitve obrobni in demografsko ogroženih krajev s krepitvijo in optimalnim upravljanjem nujnih kolektivnih storitev za območje.	
Upravne zmogljivosti institucij	

Okrepiti upravne zmogljivosti, tako da se posodobi nacionalni sistem javne uprave v duhu poenostavitve in preglednosti	Os 4 – PC 4.1
Ukrepi za organe javne uprave, ki sodelujejo pri izvajanju tematskih ciljev od 1-10	
Odprava šibkosti, ki so vplivale na učinkovito upravljanje skladov v obdobju 2007-2013	

Stopnja skladnosti strategije Programa z usmeritvami Celovite deželne strategije 2014-2020 je nedvomno visoka. Vsak posebni cilj Programa se lahko poveže s konkretnimi področji in prednostmi iz Celovite deželne strategije.

Skladnost s Strategijo Dežele Veneto za področje raziskav, inovacij in pametno specializacijo

Dokument, potrjen z Odlokom Deželnega odbora št. 1020 dne 17. junija 2014, vsebuje Strategijo Dežele Veneto za področje raziskav, inovacij in pametno specializacijo za obdobje 2014-2020 skupaj z vizijo, prioritetami in mehanizmi za izvajanje.

V dokumentu so opredeljena štiri področja za pametno specializacijo (Smart Agrifood – živilska in kmetijska panoga; Sustainable living – kakovost življenja; Smart Manufacturing – pametne tehnologije v proizvodnih in industrijskih obratih; Creative Industries – ustvarjalne panoge) in pet prednostnih področij ukrepanja:

- podpora naložbam v raziskave, razvoj in inovacije;
- podpora prenosu tehnologij in vzajemnemu oplajanju med področjem tehnologije in proizvodnimi dejavnostmi;
- podpora združevanju med podjetji v mreže, okraj in grozde;
- ustanavljanje novih podjetij v visokotehnološkem in inovacijskem sektorju;
- privabljanje in kvalifikacija človeških virov na področju znanosti in inovacij.

V spodnji preglednici so povzete potencialne povezave med strategijo Programa in področji (v stolpcu) in prioritetskimi ukrepi (v vrstici) iz dokumenta dežele.

Preglednica 13: Skladnost s strategijo za pametno specializacijo Dežele Veneto

	Smart Agrifood	Sustainable Living	Smart Manufacturing	Creative Industries
Podpora naložbam v raziskave, razvoj in inovacije	PC 1.1 PC 2.1 PC 3.1	PC 2.1 Vsi PC v okviru Osi 3	PC 1.1	PC 1.1
Podpora prenosu tehnologij in vzajemnemu oplajanju med področjem tehnologije in proizvodnimi dejavnostmi	PC 1.1	--	PC 1.1	PC 1.1
Podpora združevanju med podjetji v mreže, okraj in grozde	PC 1.1	--	PC 1.1	PC 1.1
Ustanavljanje novih podjetij v visokotehnološkem in inovacijskem sektorju	PC 1.1	PC 2.1 PC 3.4	PC 1.1	PC 1.1
Privabljanje in kvalifikacija človeških virov na področju znanosti in inovacij	PC 1.1 PC 2.1	PC 2.1 PC 3.4	PC 1.1	PC 1.1

Posebni cilj 1.1 se po svoji naravi najbolje povezuje z deželno strategijo, čeprav se lahko tudi ukrepi na področju energetike (posebni cilj 2.1) ter naravne in kulturne dediščine (posebna cilja 3.1 in 3.4) lahko povežeta z vsebino dokumenta, in sicer s področjema Smart Agrifood in Sustainable Living.

2.3 Interventna logika Programa

V okviru tega poglavja smo vrednotili na kakšen način bodo pričakovani učinki prispevali k rezultatom Programa ter tako presodili interventno logiko, na katerem temeljijo predlagani ukrepi.

V spodnji preglednici so za vsako os predstavljene povezave s prednostnimi naložbami, pričakovanimi rezultati in predvidenimi učinki (oziroma izbranimi vrstami dejavnosti za vsako prednostno naložbo). Ugotoviti smo želeli, ali so predvidene dejavnosti usmerjene (in v kolikšni meri) k doseganju rezultatov, ki so se določili za posamezno prednostno naložbo.

Iz spodnje analize na splošno izhaja, da je logika Programa dobro zastavljena in je možno preveriti tudi vzročno-posledične povezave med zgoraj navedenimi elementi.

V okviru Osi 1 je pri prednostni naložbi 1.b (naložbe v raziskovalna in inovacijska podjetja) cilj programa povečati stopnjo sodelovanja med poglavitnimi deležniki v inovacijskem sektorju ter okrepiti čezmejna inovacijska okrožja in stalne mreže v ključnih panogah na tem območju. Izbrane vrste dejavnosti so v skladu s cilji usmerjene v razvoj skupnih strategij in orodij/storitev, prenos znanja in okrepitev zmogljivosti za raziskave in razvoj.

Dve predlagani vrsti dejavnosti v okviru naložbene prioritete 4.e (strategije za nizkoogljično družbo) se neposredno navezuje na pričakovani rezultat, za katerega je predvidena uvedba strategij za nizkoogljično družbo preko zmanjšanja potrošnje energentov, na eni strani, in uporabe trajnostnih oblik prevoza, na drugi.

Veliko bolj razdelan je nabor prednostnih naložb, na katerih temelji tretja prednostna os (6.c naravna in kulturna dediščina; 6.d biotska raznovrstnost; 6.f tehnološke rešitve na področju voda, odpadkov, tal in zraka) ter tudi rezultati, ki se s tem zasledujejo, združujejo pa jih vrste dejavnosti s skupnim imenovalcem, in sicer pripravo in preskušanje skupnih strategij in orodij.

Tudi krepitev institucionalnih zmogljivosti (prioriteta 11 ETS), na kateri temelji Os 4, predvsem pa z njo povezani rezultat, da se okrepi sodelovanje med organi javne uprave ter med prebivalci, se zasleduje s skupnimi strategijami, mreženjem in izmenjavo izkušenj med institucijami.

Preglednica 14 Povezave med prednostnimi naložbami, pričakovanimi rezultati in načrtovanimi učinki

Prednostna naložba	Pričakovani rezultati	Podprte dejavnosti
Os 1 Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja		
1.b Spodbujanje naložb podjetij v raziskave in razvoj, razvijanje povezav in sinergij med podjetji, centri za raziskave in razvoj ter zavodi za visokošolsko izobraževanje, predvsem za promocijo naložb v razvoj produktov in storitev, prenos tehnologij, družbene inovacije, ekoinovacije, aplikacije za javne storitve, spodbujanje povpraševanja, mreženje, grozdenje in odprte inovacije preko pametne specializacije,	Okrepljeno sodelovanje med poglavitnimi akterji v sektorju inovacij ob krepitvi čezmejnih inovacijskih grozdov in mrež v ključnih panogah na upravičenem območju.	A. Osveščanje, priprava skupnih pristopov in strategij za sodelovanja; razvoj orodij in storitev (analitična in upravljavska orodja) v povezavi s skupnim razvojem produktov in/ali storitev B. Dejavnosti prenosa znanja C. Razvoj in vzpostavitvev orodij, storitev, investicij, izobraževanj in krepitev zmogljivosti

<p>spodbujanje tehnoloških in uporabnih raziskav, pilotnih linij, ukrepov za zgodnje certificiranje produktov, napredne proizvodne zmogljivosti in zmogljivosti za zagon proizvodnje, zlasti ključnih tehnologij in širjenje tehnologij s splošnimi nameni</p>		
Os 2 Sodelovanje za nizkoogljične strategije		
<p>4e Spodbujati strategij za nizkoogljično družbo na vseh področjih, zlasti v mestnih okoljih, vključujoč vzpodbude za trajnostno multimodalno mestno mobilnost ter z njimi povezane ukrepe za prilagajanje in blažitev;</p>	<p>Sprejem strategij za nizkoogljično družbo s spodbujanjem varčevanja z energijo in promocijo uporabe trajnostnih oblik prevoza.</p>	<p>A. Spodbujanje zmanjšanja potrošnje energije tudi s promocijo razvoja strategij za varčevanje z energijo ter akcijskih načrtov</p> <p>B. Zmanjševanje stopenj emisij tudi s spodbujanjem uporabe alternativnih prevoznih sistemov ter uporabe alternativnih virov energije</p>
Os 3 Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine		
<p>6c Ohranjanje, varovanje, promocija in razvoj naravne in kulturne dediščine</p>	<p>Valorizacija in promocija naravne in kulturne dediščine na območju sodelovanja s ciljem privabljanja trajnostnega turističnega povpraševanja</p>	<p>A. Priprava skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje in varovanje naravnih virov</p> <p>B. Priprava in uporaba v praksi skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje, varovanje, izboljšanje privlačnosti in valorizacija snovne in nesnovne kulturne dediščine</p> <p>C. Razvoj, preskušanje in izvajanje malih investicij in izobraževanj</p>
<p>6d Ohranjanje in obnavljanje biotske raznovrstnosti in tal ter promocija ekosistemskih storitev, tudi preko območij Natura 2000 in zelene infrastrukture;</p>	<p>Izboljšanje upravljanja ekosistemov in spodbude za obnovo biotske raznovrstnosti preko zelene infrastrukture in ekosistemskih storitev.</p>	<p>A. Osveščanje in opredelitev skupnih orodij, protokolov in načrtov za biotsko raznovrstnost in ekosisteme</p> <p>B. Razvoj, preskušanje in izvajanje celovitih strategij in orodij za upravljanje zaščitenih območij in območij z visoko okoljsko vrednostjo</p>
	<p>Boljša razširjenost okolju prijaznih in odgovornih navad med obiskovalci krajev z naravno in kulturno dediščino ter večje osveščanje o okoljskih vprašanjih</p>	<p>A. Socialne pobude, akcije osveščanja ter dejavnosti izobraževanja in širjenja znanja.</p>
<p>6f Promocija inovativnih tehnologij za boljše varovanje okolja in učinkovito rabo naravnih virov na področju odpadkov, vode, tal in zmanjševanja onesnaževanja ozračja;</p>	<p>Spodbujati inovacije pri gospodarjenju z vodami in odpadki ter kakovosti zraka s preskušanjem in uvajanjem zelenih tehnologij</p>	<p>A. Razvoj, demonstracija in izvajanje manjših naložb v zelene tehnologije (pilotni projekti)</p> <p>B. Razvoj skupnih strategij, modelov in pristopov za uporabo zelenih tehnologij</p>
Os 4 Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja		
<p>11 ETS Krepitev institucionalnih zmogljivosti javnih organov, deležnikov in učinkovitega delovanja javne uprave s promocijo pravnega in administrativnega sodelovanja med prebivalci in institucijami.</p>	<p>Okrepljeno sodelovanje med organi javne uprave ter med javno upravo in prebivalci</p>	<p>A. Krepitev institucionalnih zmogljivosti</p> <p>B. Skupni okvir, strategije in čezmejno sodelovanje na lokalni ravni posameznikov</p> <p>C. Podpora h krepitvi zmogljivosti, izmenjavi znanja in mreženju med institucijami, ki sodelujejo pri regionalnem razvoju</p>

2.4 Horizontalna načela

Vprašanje trajnostnega razvoja je bilo obravnavano že v času priprave družbene in gospodarske analize, SWOT analize ter pri opredeljevanju izzivov in potreb, ki se navezujejo na tri stebre strategije Evropa 2020, med katerimi je tudi trajnostna rast. Prednostna os 2 je posvečena vprašanju nizkoogljičnega gospodarstva, medtem ko se Os 3 ukvarja z varovanjem in promocijo naravne in kulturne dediščine. Več o tem je na voljo v 6. poglavju tega poročila, kjer je področje trajnostnega razvoja območja podrobneje analizirano (Okoljsko poročilo).

V analizi značilnosti programskega območja in povezani SWOT analizi so v zvezi z načeloma enakih možnosti in nediskriminacije opredeljene potencialno najbolj ranljive skupine na območju sodelovanja, med katerimi so navedeni starejši občani, mladi brezposelni, ki se ne izobražujejo ali strokovno usposablajo, brezposelni, ženske in predstavniki manjšin. Čeprav te kategorije in vprašanje družbene vključenosti niso opredeljeni med izzivi in potrebami in torej v posebnih ciljih Programa, so zgolj izpostavljene v poglavju 8 PS, kjer so ta vprašanja izpostavljena kot zelo pomembna v horizontalnem pogledu.

Priporočljivo je, da se v fazi izvajanja Programa v Odboru za spremljanje zagotovi primerno in smiselno zastopanje predstavnikov organizacij s področja zagotavljanja enakih možnosti in trajnostnega razvoja.

Priporočljivo je, da se v merila za izbor projektov vključijo tudi trajnostna merila na način, da omogočajo popolno uveljavitev enakih možnosti in nediskriminacije ter trajnostnega razvoja.

Priporočljivo je, da se opredelijo merljivi kriteriji za izbor operacij in da se zagotovi ustrezna strokovnost projektne skupine, ki bo izvedla ocenjevanje projektov, tako z vidika izvedljivosti kot z vidika o morebitnih (pozitivnih ali negativnih) vplivih na okolje in zagotavljanja enakosti med moškimi in ženskami.

Vsa priporočila, ki se nanašajo na okoljski vidik so obravnavana v okviru Okoljskega poročila.

3 Kazalniki, spremljanje in vrednotenje

3.1 Ocena ustreznosti in jasnosti predlaganih kazalnikov¹⁵

Kazalniki rezultata za posamezne programe so se opredelili na osnovi pričakovanih rezultatov po posamezni osi. Kazalniki so skladni s pričakovanimi rezultati in dobro izraženi. Kazalniki učinka so se določili na osnovi izbranih vrst dejavnosti. Tudi v tem primeru smo preverili ustreznost. Ocenjevalec je izpostavil nekaj priporočil glede merljivosti, da bi se izbrala pravilna metodologija za določitev ciljnih in izhodiščnih vrednosti. Predlogi so bili zbrani v metodološkem dokumentu, ki je bil poslan Organu upravljanja.

Na osnovi tega metodološkega dokumenta, je bil poudarek, da je pomembno, da se kazalnik dosledno tolmači: pri tolmačenju nekaterih kazalnikov rezultatov je namreč prihajalo do težav pri njihovi ustrezni opredelitvi. Na splošno za kazalnike rezultatov ocenjevalec predlaga, da se uporabljajo jasnejši izrazi in pojmi in se tako tudi bolje zberejo podatki; da se zaradi precej omejenih sredstev na voljo v okviru Programa ne uporabljajo makroekonomski kazalniki, ki bodo vsekakor dobrodošli pri ex-post vrednotenju; da se uporabijo lastni sistemi za spremljanje in se uporabijo izkušnje iz prejšnjih obdobj oziroma specifične študije, da ne bi Programu neposredno pripisovali učinkov, ki jih nima. Dodatno ocenjevalec priporoča, da se več pozornosti posveti pravilni količinski opredelitvi učinkov in rezultatov, da ne bi prišlo do razhajanj ob naslednjih zbiranjih podatkov ter se zagotovi večja jasnost, saj lahko le tako pravilno vrednotimo prispevek Programa k spodbujanju horizontalnih načel (enakost med spoloma, ne diskriminacija in trajnostni razvoj).

Faza opredelitve kazalnikov (zlasti kazalnikov rezultata) je potekala v skladu s smernicami, ki jih je podal ocenjevalec. Izvedena analiza je upoštevala skladnost med kazalniki in:

- ustreznimi prednostnimi naložbami;
- ustreznimi posebnimi cilji,
- ustreznimi pričakovanimi rezultati.

Predlagani kazalniki so kvantitativnega in kvalitativnega tipa. V vsakem primeru so vedno usmerjeni k merjenju čezmejnega učinka rezultata.

Preglednica 15: Skladnost med posebnimi cilji, pričakovanimi rezultati in kazalniki rezultata

Pričakovani cilji in rezultati	Kazalniki rezultata
Os 1 – Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja	
PC 1.1 Krepitev sodelovanja med ključnimi deležniki za spodbujanje prenosa znanja in inovacijskih dejavnosti v ključnih sektorjih območja Pričakovani rezultat: Okrepljeno sodelovanje med poglavitnimi akterji v sektorju inovacij ob krepitevi čezmejnih inovacijskih grozdov in mrež v ključnih panogah na upravičenem območju.	Okrepljeno čezmejno sodelovanje med inovacijskimi grozdi in mrežami na programskem območju.
Os 2 - Sodelovanje za nizkoogljične strategije	
PC 2.1 Promocija strategij za povezovanje ukrepov energetske učinkovitosti in izboljšanje lokalnih zmogljivosti za načrtovanje mobilnosti z nizkimi stopnjami izpustov tudi v mestnih okoljih Pričakovani rezultat – Sprejem strategij za nizkoogljično družbo s spodbujanjem varčevanja z energenti in uporabe trajnostnih oblik prevoza.	Število sprejetih nizkoogljičnih strategij

¹⁵ Vrednotenje temelji na različici PS kazalnikov, ki so jih pripravili člani TF 14.oktobra 2014.

Os 3 - Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine	
PC 3.1 - Ohranjanje, varstvo, obnova in razvoj naravne in kulturne dediščine, tudi za nadaljnji razvoj pametnega in trajnostnega turizma Pričakovani rezultat - Valorizacija in promocija naravne in kulturne dediščine na območja sodelovanja ter privabljanje trajnostnega turističnega povpraševanja	Naravna in kulturna območja, kjer so bile izvedene čezmejne aktivnosti
PC 3.2 - Izboljšanje celovitega upravljanja ekosistemov za trajnostni razvoj območij Pričakovani rezultat - Izboljšanje upravljanja ekosistemov in spodbude za obnovo biotske raznovrstnosti prek zelene infrastrukture in ekosistemskih storitev.	Povečano število območij Natura 2000, kjer so bile vzpostavljene pobude za ohranitev stanja habitatov.
PC 3.3 - Spodbujanje trajnostnih in odgovornih vedenjskih vzorcev, zlasti na zavarovanih območjih Pričakovani rezultat - Boljša razširjenost okolju prijaznih in odgovornih navad med obiskovalci krajev z naravno in kulturno dediščino ter večje osveščanje o okoljskih vprašanjih	Sprememba navad obiskovalcev območij naravne in kulturne dediščine k bolj ekološko prijaznemu obnašanju
PC 3.4 - Spodbujanje razvoja in preskušanja zelenih tehnologij, za izboljšanje ravnanja z odpadki in upravljanja z vodami ter za zmanjševanje onesnaževanja zraka Pričakovani rezultat - Spodbujati inovacije pri gospodarjenju z vodami in odpadki ter kakovosti zraka s preskušanjem in uvajanjem zelenih tehnologij	Stopnja čezmejnega poskušanja in vzpostavljanja zelenih tehnologij in procesov
Os 4 - Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja	
PC 4.1 - Krepitev zmogljivosti institucionalnega sodelovanja preko aktivnega vključevanja javnih organov in ključnih deležnikov programskega območja za načrtovanje skupnih rešitev skupnih izzivov Pričakovani rezultat - Okrepiti sodelovanje med organi javne uprave ter med javno upravo in prebivalci	Okrepljena zmogljivost javnih organov pri čezmejnem sodelovanju in upravljanju

Za ustrezno določitev pričakovanih rezultatov so bili izdelani podrobni obrazci posameznih kazalnikov, ki opredeljujejo naslednje značilnosti kazalnikov:

- opredelitev;
- metodologija za določitev;
- začetna vrednost;
- končna vrednost;
- enota;
- vir.

Le-ti dodatni elementi pojasnijo vidike, za katere bi se lahko zaznalo tveganje glede realnosti in ustreznosti podatkov.

Glede določanja kazalnikov učinka ponazarja naslednja preglednica 11, ki prikazuje nekatere kritične elemente. Priporočamo, da se tako kot pri kazalnikih rezultata opredeli ustrezna metodologija določitve kazalnika ter pojasni uporabljeno metodologijo za opredelitev končnih vrednosti.

Preglednica 16: Skladnost med predvidenimi vrstami dejavnosti in kazalniki učinka

Vrste dejavnosti	Kazalniki učinka	Opombe
Os 1 - Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja		
Posebni cilj 1.1		
A. Osveščanje, priprava skupnih pristopov in strategij za sodelovanja; razvoj orodij in storitev (analitična in upravljavska orodja) v povezavi s skupnim razvojem produktov in/ali storitev	<ul style="list-style-type: none"> Število raziskovalnih ustanov, ki sodelujejo v čezmejnih, transnacionalnih ali medregionalnih raziskovalnih projektih (skupni kazalnik) Število vzpostavljenih čezmejnih grozdov, platform in mrež 	
B. Dejavnosti prenosa znanja	<ul style="list-style-type: none"> Število inovativnih storitev, izdelkov in orodij, prenesenih v podjetja 	
C. Razvoj in vzpostavitev orodij, storitev, investicij, izobraževanj in krepitev zmogljivosti		
Os 2 – Sodelovanje za nizkoogljične strategije		
Posebni cilj 2.1		
A. Spodbujanje zmanjšanja potrošnje energije tudi s promocijo razvoja strategij za varčevanje z energijo ter akcijskih načrtov	<ul style="list-style-type: none"> Število izvedenih pilotnih projektov in akcijskih načrtov za zmanjšanje emisij CO2 Število razvitih modelov, orodij ali storitev za varčevanje z energijo ali energetske učinkovitost 	Preveliko število kazalnikov Tretji in četrti kazalnik sta skoraj identična in sta, poleg tega, že zajeta v prvem. Predlagamo, da se upošteva prvi kazalnik skupaj s petim.
B. Zmanjševanje stopenj emisij tudi s spodbujanjem uporabe alternativnih prevoznih sistemov ter uporabe alternativnih virov energije	<ul style="list-style-type: none"> Število izvedenih pilotnih projektov in akcijskih načrtov za nizkoogljično mobilnost Število razvitih modelov, orodij ali storitev za nizkoogljično mobilnost Število prebivalcev, vključenih v dejavnosti ozaveščanja 	
Os 3 – Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine		
Posebni cilj 3.1		
A. Priprava skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje in varovanje naravnih virov	<ul style="list-style-type: none"> Povečano število obiskov v krajih s kulturno in naravno dediščino, ki je bila predmet finančne podpore (skupni kazalnik) 	Za prvi (skupni) kazalnik, priporočamo kvalitativni pristop (anketiranje po zaključku obdobja).
B. Priprava in uporaba v praksi skupnih strategij, načrtov in orodij za ohranjanje, varovanje, izboljšanje privlačnosti in valorizacija snovne in nesnovne kulturne dediščine	<ul style="list-style-type: none"> Vključeni subjekti v upravljanje naravnih in kulturnih območij za aktivnosti valorizacije in promocije Število lokalnih in promocijskih strategij in načrtov za skupno turistično trženje krajev s kulturno in naravno dediščino na programskem območju 	Za drugi kazalnik pa priporočamo, da se število upravljavcev nadomesti s številom krajev, saj je to verjetno lažje opredeliti.
C. Razvoj, preskušanje in izvajanje malih investicij in izobraževanj		
Posebni cilj 3.2		
A. Osveščanje in opredelitev skupnih orodij, protokolov in načrtov za biotsko raznovrstnost in ekosisteme	<ul style="list-style-type: none"> Površina habitatov, na katerih so se izvedle dejavnosti za boljšo stopnjo ohranjenosti (skupni kazalnik) Storitve za boljšo ohranjenost ekosistemov 	Pri določanju ciljne vrednosti prvega kazalnika, priporočamo, da se izbere približno 15-20 % skupne površine območij Natura 2000 na programskem območju. Okoljsko poročilo vsebuje to vrsto informacije.
B. Razvoj, preskušanje in izvajanje celovitih strategij in orodij za upravljanje zaščitenih območij in območij z visoko okoljsko vrednostjo	<ul style="list-style-type: none"> Vrste in habitat, ki so predmet dejavnosti za varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Čezmejni načrti in strategije za upravljanje biotske raznovrstnosti • Orodja in pilotne dejavnosti za boljšo okoljsko trajnost na naravnih in kulturnih območjih • Razviti izdelki in storitve za ekološka omrežja in zeleno infrastrukturo 	
Posebni cilj 3.3		
Vrsta A - Socialne pobude, akcije osveščanja ter dejavnosti izobraževanja in širjenja znanja	<ul style="list-style-type: none"> • Čezmejne pobude za dvig ekološkega zavedanja in obnašanja na podprtih območjih • Udeleženci dogodkov izobraževanja in obveščanja 	Prvi kazalnik se kaže kot preveč splošen ter obstaja tveganje, da bo naravnani na število projektov
Posebni cilj 3.4		
A. Razvoj, demonstracija in izvajanje manjših naložb v zelene tehnologije (pilotni projekti)	<ul style="list-style-type: none"> • Število izvedenih in preverjenih inovativnih zelenih rešitev • Višina pilotnih naložb v širjenje zelenih tehnologij • Število novih storitev, izdelkov, standardov in orodij na področju zelenih tehnologij • Število podjetij, ki uporabljajo nove inovativne ekološke rešitve 	Za drugi kazalnik se priporoča, da se kot merska enota vzame število in ne EUR
B. Razvoj skupnih strategij, modelov in pristopov za uporabo zelenih tehnologij		
Os 4 - Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja		
Posebni cilj 4.1		
A. Krepitev institucionalnih zmogljivosti	<ul style="list-style-type: none"> • Število podpisanih čezmejnih sporazumov in protokolov 	
B. Skupni okvir, strategije in čezmejno sodelovanje na lokalni ravni posameznikov	<ul style="list-style-type: none"> • Pridobljene skupne storitve za prebivalce programskega območja • Skupne rešitve, ki prispevajo k večji povezanosti, skladnosti, usklajenosti pri upravljanju programskega območja (skupne politike, zakonski okvirji ali uredbe, skupni strateški dokumenti, orodja za e-upravo, itd...) • Pripravljene ali izvedene platforme ali mreže na čezmejni ravni 	
C. Podpora h krepitvi zmogljivosti, izmenjavi znanja in mreženju med institucijami, ki sodelujejo pri regionalnem razvoju		

Splošno priporočilo na kazalnike učinka

Priporoča se, da se poudarijo vzročne povezave med vrstami dejavnosti in predlaganimi kazalniki učinka z namenom, da se poudari posebnost vsake vrste dejavnosti in tako razjasni obseg razmejitev od drugih vrst dejavnosti. Trenutno ni vedno jasna povezava med vrsto dejavnosti in predlaganim kazalnikom učinka. Le-to predstavlja težavo pri sami ustreznosti podatkov.

Za poglavje »Performance framework« PS se glede na točko (b) (v) drugega odstavka Člena 8 Uredbe 1299/2013 in Prilogo 2 Uredbe 1303/2013) priporoča, da se ustrezno pojasni uporabljeno metodologijo za določitev vmesnih ciljnih vrednosti (kazalnikov, ki se uporabljajo kot mejniki), tudi v povezavi s kazalniki učinka in rezultata. Priporočamo, da se za določitev le-teh ciljnih vrednosti uporabi dokument, z naslovom »Performance Framework Review and Reserve in 2014-2020« (z dne 14. maj 2014).

3.2 Administrativna usposobljenost, spremljanje in vrednotenje

Poglavje je namenjeno vrednotenju upravljske in izvedbene strukture Programa. Vsi programi morajo vsebovati podroben opis ključnih institucij za upravljanje in izvedbo programa ter podrobnosti na operativnem nivoju glede načina pristopa za izvedbo spremljanj in vrednotenja programa ter način zbiranja podatkov, ki so potrebni za vrednotenje ter pristopi obveščanja in informiranosti v skladu z Uredbo št. 1299/2013 Evropskega parlamenta in sveta o posebnih določbah za podporo cilju 'evropsko teritorialno sodelovanje'. Princip partnerstva je še posebej opredeljen v Delegiranemu aktu v zvezi z Evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo.

Kohezijska politika v novi finančni perspektivi 2014-2020 postavlja nova pravila, ki zahtevajo večjo usmerjenost k rezultatom in ciljem, ki se jih da meriti, spremljati in objavljati v celotnem obdobju. V tem pogledu je učinkovitost in uspešnost upravljavskih in izvajalskih struktur ključna.

Za uresničitev rezultatov in ciljev Programa sta pomembna dva vidika:

1. Institucionalni vidik – vzpostavitev ustreznih institucionalnih struktur
2. Operativni vidik – projektna raven, spremljanje in vrednotenje

Program v drugem osnutku (3. oktober 2014) še ne vsebuje dokončnega usklajenega pogleda na upravljsko strukturo. Ob tem se priporoča, da se poleg EU določb upoštevajo pri oblikovanju sestave tudi rezultati vmesnega vrednotenja Programa za obdobje 2007-2013, poglavja, kjer so bile vrednotene strukture. Nekaj jih povzemamo v nadaljnjih poglavjih.

3.2.1 Administrativna usposobljenost - Institucionalni vidik

Uredba št. 1299/2013 (čl. 21-25) določa upravljsko in nadzorno strukturo z naslednjo sestavo:

- En Organ upravljanja
- En Organ za potrjevanje
- En Revizijski organ

Program predlaga naslednje ključne strukture pri njegovem upravljanju, nadzoru in izvajanju:

- Odbor za spremljanje, ki nadzira in spremlja izvajanje programa ter prevzema odgovornost za izbor posameznih projektov. Znotraj tega bo vzpostavljena tudi bilateralna tehnična delovna skupina s ciljem pospešiti in izboljšati proces odločanja.
- Organ upravljanja, odgovoren za upravljanje in izvajanje programa do Komisije.
- Organ upravljanja po posvetovanju s partnerji, ki sodelujejo v programu sodelovanja, ustanovi skupni sekretariat.
- Organ upravljanja ostaja Avtonomna dežela Furlanija Julijska Krajina; Centralni direktorat za finance, lastnino, koordinacijo in programiranje gospodarske in EU politike; evropsko teritorialno sodelovanje, služba za državno pomoč in za splošne zadeve.
- Organ za potrjevanje¹⁶, ki certificira izdatke, predenj gredo naprej na Komisijo.
- Revizijski organ¹⁷, kot neodvisni organ, ki preverja učinkovitost delovanja upravljskega in kontrolnega sistema.
- Skupni sekretariat, kot tehnična pomoč Organu upravljanja in Odboru za spremljanje.

Na lokalni/regionalni ravni bodo delovali regionalni predstavniki Programa, kot so Slovenska info točka in dve kontaktni točki v deželi Furlanija Julijska krajina in Veneto. Tovrstni pristop se je že iz obdobja 2007-2013 izkazal kot dober. Le-ti bodo predstavljali tehnično pomoč Skupnemu

¹⁶ Države članice, ki sodelujejo v programu sodelovanja bi lahko določile, da je Organ upravljanja pristojen tudi za izvajanje nalog organa za potrjevanje.

¹⁷ Države članice, ki sodelujejo v programu sodelovanja, bi lahko pooblastile revizijski organ za neposredno izvajanje nalog iz člena 127 Uredbe (EU) št. 1303/2013 na celotnem ozemlju, ki ga zajema program sodelovanja. Določile bi, kdaj revizijski organ spremlja revizor države članice. Skupina revizorjev se ustanovi v treh mesecih po sklepu o odobritvi programa sodelovanja. Skupina revizorjev sestavi svoj poslovnik, predseduje pa ji revizijski organ za program sodelovanja.

sekretariatu z nalogami podajanja informacij, promocije in svetovanja potencialnim upravičencem Programa na svojem območju.

Struktura upravljanja je ustrezno podana na ravni Programa. Kar je še nedorečeno so konkretne naloge, ki jih bodo izvajale posamezne strukture. Podan je le sklic na Uredbo 1303/2013 in 1299/2013. Priporoča se, da se v programu podrobneje opredelijo naloge posameznih organov ob upoštevanju ključnih rezultatov vmesnega vrednotenja (september 2013). V preglednici 17 so podana ključne težave na Programu 2007-2013 z opredelitvijo priporočil Programa 2014-2020.

Preglednica 17: Ključna priporočila Programa 2014-2020 glede na Program 2007-2013

Struktura Programa 2014-2020	Struktura programa 2007-2013	Ključne težave Programa 2007-2013	Priporočila Programa 2007-2013 ¹⁸	Priporočila Programu 2014-2020
Odbor za spremljanje	Nadzorni organ	Slaba prisotnost članov s svetovalno funkcijo, npr. okoljske oblasti	Zagotoviti prisotnost članov brez glasovalne pravice tako, da se na novo preučijo in spremenijo naloge, ki so jim poverjene. Npr. Podati večjo vlogo okoljskim oblastem tako pri spremljanju izvajanja Programa kot pri procesu izbora projektov.	Okoljskim organom kot partner Odbora bi bilo potrebno podeliti več pristojnosti pri odločanju, pri postavitvi meril in izboru projektov ter da se vzpostavi in spremlja načrt za spremljanje okoljskih kazalnikov. Tesnejše medsebojno sodelovanje med okoljskimi oblastmi partnerjev Programa
Tehnična delovna skupina Programa ¹⁹	/	/	/	/
Organ upravljanja	Organ upravljanja	Omejena razpoložljivost človeških virov. Zakasnitev izvedbe dodeljenih nalog. Zakasnitev izvajanja Programa	Okrepitev človeških virov OU glede ena dodeljene naloge	Glede na definiranost novega programskega območja in finančnega okvirja preučitev zadostnosti človeških virov
Organi prvostopenjske kontrole - kontrolorji	Organi prvostopenjske kontrole - kontrolorji	Omejena razpoložljivost človeških virov. Zakasnitev izvedbe dodeljenih nalog. Zakasnitev izvajanja programa	Okrepitev človeških virov glede na dodeljene naloge	Glede na definiranost novega programskega območja in finančnega okvirja preučitev zadostnosti človeških virov. Program predvideva, da bo

¹⁸ Priporočila so bila podana v vmesnem vrednotenju Programa Slovenija-Italija 2007-2013.

¹⁹ Na novo vzpostavljena struktura.

				bila prvostopenjska kontrola izvedena tudi preko posredniškega telesa EZTS GO. Ob tem se priporoča, da se razmisli o konkretni nalogi EZTS GO zaradi navzkrižja interesov. Posamezni partnerji EZTS GO ne morajo nastopati tako v vlogi kontrolorjev kot upravičencev ²⁰
Organ prvostopenjske kontrole/ organ za spremljanje/ OU	Organi prvostopenjske kontrole/ organi za nadzor/OU	Šibko sodelovanje	Tesnejše sodelovanje za boljše izvajanje Programa	Manjkajo ukrepi za tesnejše sodelovanje Npr. neformalna delovna srečanja
Organ za potrjevanje	Organ za potrjevanje	Kasnitve zaradi velikega števila projektnih partnerjev	Omejitev števila partnerjev/projektov	Opredelitev ustreznega števila možnih partnerjev/projekt
		Omejena razpoložljivost človeških virov	Okrepitev človeških virov glede na dodeljene naloge	Glede na definiranost novega programskega območja in finančnega okvirja preučitev zadostnosti človeških virov
		Koncentracija izdatkov upravičencev v drugi polovici leta	Prerazporeditev izdatkov med leti	Opredelitev ustreznih orodij, da se ne bodo vsi stroški upravičencev koncentrirali na en mesec v letu (vmesni, končni)
Revizijski organ	Revizijski organ	/	/	Razmisliti o tem, da se revizijski organ pooblasti, da lahko neposredno izvaja preglede na celotnem programskem območju in ne preko skupine revizorjev.

²⁰ Organ upravljana mora sprejeti ustrezne ukrepe za preprečevanje morebitnega navzkrižja interesov, če ustrezne partnerje vključijo v pripravo razpisov za zbiranje predlogov ali njihovo ocenjevanje (Delegirana uredba Komisije z dne 7.1.2014 o Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, poglavje V, čl.13). Ta vidik ni pojasnjen. Tudi za EZTS GO ne. (Delegirana uredba Komisije z dne 7.1.2014 o Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, poglavje V, čl.13)

Skupni sekretariat	Skupni tehnični sekretariat	Zakasnela vzpostavitev skupnega tehničnega sekretariata	Vzpostavitev sekretariata takoj po potrditvi Programa, da prične čimprej operativno delovati	Vzpostavitev sekretariata takoj po potrditvi Programa, da prične čimprej operativno delovati
		Omejena razpoložljivost človeških virov	Okrepitev človeških virov glede na dodeljene naloge	Vzpostavitev elektronskega izvajanja Programa (e-kohezija)

3.2.1.1 Sodelovanje med partnerji Programa

Partnerstvo Programa je ključno pri zagotavljanju uspešnosti in učinkovitosti Programa. Pretekle izkušnje kažejo, da je imelo to sodelovanje številne težave. V novem Programu je potrebno sodelovanje med partnerji učvrstiti. To pomeni, tako od sodelovanja na neformalnih srečanjih, kjer se lahko težave rešijo na hitrejši in preprostejši način, kot to, da se opredelijo jasne, konkretne naloge za posamezne partnerje v izogib poznejšim zastojem v fazi izvajanja. Program nakazuje vzpostavitev bilateralne tehnične delovne skupine, ki bo lahko hitreje reševalo odprte zadeve. Iz Programa ni jasno kakšna bo njihova konkretna vloga. Izkušnje iz prejšnjega obdobja kažejo, da se vključevanje t.i. čezmejnih skupin niso pakazale v pravi luči. **Priporočamo**, da v kolikor se želi vzpostaviti tehnično delovno skupino, kar je dobrodošlo, naj se konkretno opredeli njihovo vlogo v Programu, da bo aktivno delovala in prispevala h doseganju vseh rezultatov Programa.

Vsaka država članica mora vzpostaviti partnerstvo s predstavniki pristojnih regionalnih, lokalnih, urbanih in drugih javnih organov, vključujoč z okoljskimi partnerji. Namen takšnega partnerstva je zagotoviti spoštovanje načela upravljanja na več ravneh, načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter posebnosti različnih institucionalnih in pravnih okvirov držav članic ter graditi na izkušnjah in strokovnem znanju zadevnih akterjev. Ta vidik, na kakšen način bo to partnerstvo delovalo manjka v Programu in ga je potrebno dopolniti. Primer vključevanja bi lahko bil intenzivnejše sodelovanje na posameznih organiziranih srečanjih.

Pristop partnerstva je še posebej opredeljen v točki 5.6 PS, vendar pa manjka bolj konkreten pristop k temu. Navedeno je, da se bo ta pristop nadaljeval tudi pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju Programa, ni pa navedeno na kakšen način in kdo bo vključen. V Programu manjka navezava načina sodelovanja partnerstva za pripravo Programa (npr. niso bile le TF in WG temveč tudi vprašalniki, posredovani širši ciljni skupini). Dodatno manjka tudi opis na kakšen način bo partnerstvo vključeno v fazo izvajanja Programa. Trenutno program obsega bolj splošen opis.

3.2.1.2 Informiranje in obveščanje

Glede na regionalno dimenzijo programa je potrebno v razdelku 5.3p PS vidik obveščanja in informiranja konkretnije opredeliti. Se pravi, na kakšen način bodo potekale te aktivnosti.

3.2.2 Operativni vidik – projektna raven ter spremljanje in vrednotenje

3.2.2.1 Projektna raven

Program opredeljuje dva tipa projektov: projekti sodelovanja ter projekti, razviti na ravni EZTS GO. V Programu manjka opis kot odgovor takšne odločitve ter opredelitev takšnih projektov. Glede na

prejšnje izkušnje, projekti, ki vključujejo veliko število partnerstev niso najboljši pokazatelj uspešnosti Programa. Vmesna evalvacija je pokazala, da je mediana partnerjev po posameznem projektu 10 v vrednosti 1,26 mio EUR.

Finančne omejitve

Uredba (EU) št. 1299/2013 določa, da je potrebno opredeliti jasno verigo finančne odgovornosti za izterjavo, ob nepravilnostih, od upravičencev do vodilnega partnerja, Organa upravljanja in Evropske komisije. Treba bi bilo sprejeti določbe o odgovornosti partnerjev Programa, kadar taka izterjava ni mogoča. Ta vidik v Programu ni predstavljen.

Poenostavitve na projektni ravni

Poenostavitev je ena najbolj priljubljenih zahtev za novo kohezijsko politiko s ciljem zagotavljanja nemotenega delovanja Programa in pozitivnega vpliva na rezultate, ker s tem zagotavljamo učinkovitost porazdelitve upravnih bremen na nacionalni/regionalni in evropski ravni, skrajšuje čas in zmanjšuje stroške doseganja ciljev ter omogoča osredotočenost na rezultate.

V nadaljevanju povzemamo poenostavitve kohezijske politike 2014-2020, ki jih je predstavila Evropska komisija s priporočili za Program 2014-2020.

Preglednica 18: Predlogi poenostavitve s priporočili Programu 2014-2020

Predlogi poenostavitve Evropske komisije	Že upoštevano	Priporočila za Program
Uskladitev pravil z drugimi skladi skupnega strateškega okvira	Program že nakazuje opcije poenostavitve stroškov in podaja možne kategorije stroškov.	Določiti jasno hierarhijo pravil o upravičenosti izdatkov za program sodelovanja v celoti, da bi se izognili vsakršnim nasprotjem ali nedoslednostim med različnimi uredbami in nacionalnimi pravili. V nadaljevanju izvajanja Programa priporočamo, da se čimprej sprejmejo enovita pravila o upravičenosti izdatkov po kategorijah stroškov (Uredba (EU) 1299/2013, ods. 29), katera se ne bi pogosto spreminjala
Lažje celostno načrtovanje programov z možnostjo uporabe različnih orodij, kot so celostne ozemeljske naložbe, lokalni razvoj pod vodstvom skupnosti ali možnost, da se projekt podpira iz več skladov	Program uvaja eno celostno ozemeljsko naložbo EZTS GO	Poudariti je potrebno, kar manjka pri kriteriju projektne izbora - sinergije z drugimi programi/politikami
Večja sorazmernost		V Programu ta vidik ni jasno izpostavljen. Npr. ali so ukrepi v zvezi s poročanjem, vrednotenjem, upravljanjem in nadzorom sorazmerni z višino dodeljenih sredstev. Npr. ali bo prišlo do zmanjševanja revizij
Do pravne varnosti z jasnejšimi pravili		Poenostavitev vodenja, uporaba pavšalnih zneskov za stroške osebja; overheads
Učinkovitejše izvajanje in preprostejše poročanje		V skladu z identificiranimi težavami iz prejšnjega Programa naj se vzpostavi učinkovitejše izvajanje in preprostejše poročanje. Predlogi

		izboljšav so že podani v vmesnem vrednotenju Programa.
Zmanjšanje upravnega bremena za upravičence		Poenostavitev možnosti uporabe poenostavljenih stroškov, pri čemer pa se ohranijo poenostavljene možnosti obračuna stroškov
E-kohezija	Vse informacije bodo predložene v elektronski obliki, uporaba obstoječih podatkov iz javnih registrov, hramba dokumentacije le elektronsko, oddaja prijavnice le elektronsko, itd	Program opredeljuje, da bo vzpostavljen sistem za elektronsko izmenjavo podatkov, ne opredeljuje pa kako bo ta pristop operativno izveden Kako bo to vplivalo na sistem spremljanja.
Poenostavitev evropskega teritorialnega sodelovanja		Pavšalni zneski – stroški osebja Ta vidik ni konkretno predstavljen v Programu, navedene so le možnosti

3.2.2.2 Spremljanje in vrednotenje

Spremljanje

Področje spremljanja je predstavljena v točki 5.3 PS. Program pravi, da se bo sistem vzpostavil najkasneje do 31.12.2015. Iz preteklih izkušenj je bilo ravno to problem in na osnovi tega tudi priporočilo, da se sistem vzpostavi takoj ob začetku izvajanja Programa. Na ta način se lahko zagotovi učinkovitejše operativno izvajanje programa.

Glede na dejstvo, da je v novi finančni perspektivi Komisija jasno navedla usmerjenost k rezultatom, je potrebno imeti vzpostavljen že v začetni fazi učinkovit sistem spremljanja z jasnimi nalogami. Drugi osnutek Programa je v tem delu zelo pomanjkljiv. Manjka struktura, način delovanja, način uporabe principa elektronske izmenjave podatkov med strukturami Programa. Ni ustrezno predstavljeno na kakšen način se bo sistem spremljana povezal z vrednotenjem.. Manjka tudi sklic na Okoljsko poročilo (spremljanje okoljskih kazalnikov).

Program govori o tem, da bo vzpostavljen Odbor za spremljanje, ni pa jasno kdo ga bo zastopal in na kakšen način bo deloval. Države članice lahko v pripravo Odbora za spremljanje vključijo partnerje, zlasti prek njihovega sodelovanja v koordinacijskih odborih na nacionalnih ravneh, organiziranih v sodelujočih državah članicah (Delegirana uredba Komisije z dne 7.1.2014 o Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov).

Vrednotenje

V skladu z Uredbo (EU) št. 1303/2013 bi moral Organ upravljanja zagotoviti, da se vrednotenja programov sodelovanja izvedejo na podlagi načrta vrednotenja in vključujejo ovrednotenja uspešnosti, učinkovitosti in vpliva teh programov. Taka vrednotenja bi morala vključevati informacije o vseh predlaganih prilagoditvah med programskim obdobjem.

Program navaja, da bo Organ upravljanja pripravil načrt vrednotenja, kateri bo odobren na prvem sestanku odbora za spremljanje. Ena ali več vrednotenj bo izvedenih s ciljem povečati učinkovitost, uspešnost in vplive Programa. Vsa vrednotenja bodo pregledana iz strani Odbora za spremljanje ter posredovana na Komisijo. Do 31. decembra 2020 bo Organ upravljanja posredoval Komisiji povzetek ugotovitev vrednotenj, ki bodo izdelana v teku izvajanja Programa, vključujoč z dosežki glavnih učinkov in rezultatov Programa.

Glede na pretekle izkušnje predlagamo, da se na ravni vrednotenj uporabi takšen pristop, da bodo vrednotenja imela tako za partnerje Programa kot za druge zainteresirane deležnike uporabno vrednost. To pomeni:

- Priporočljivo bi bilo, da bi se vrednotenja izvajala dovolj zgodaj, že v prvi fazi izvajanja Programa, da lahko njihovi rezultati pripomorejo k izboljšanju izvajanja Programa;
- Uporaba vrednotenj z namenom prihodnje perspektive na strateške izzive kot tudi za identifikacijo dobrih/slabih praks.

4 Ustreznost finančnih sredstev

4.1 Ustreznost porazdelitve finančnih sredstev

V okviru tega poglavja smo vrednotili skladnost porazdelitve finančnih sredstev s posebnimi cilji Programa. Zanimalo nas je, ali so se finančna sredstva ustrezno osredotočila na najpomembnejše cilje Programa, glede na potrebe in izzive, ki so bili izpostavljeni v okviru analize konteksta.

Podlaga za vrednotenje so bile posredovane tabele iz strani Organa upravljanja št. 15,18 in 18a iz dne 27.9.2014 ter drugi osnutek Programa št. 2/2014 iz dne 3.10.2014.

Kot izhaja iz tabele 15, kjer so finančna sredstva porazdeljena po letih se ugotavlja, da je v prvih letih namenjeno manj sredstev, ki se z leti povečujejo. To je ustrezno in tudi primerljivo s finančnim načrtom Programa 2007-2013. V prvih letih so sredstva namenjena predvsem za vzpostavitev delovanja tehnične pomoči, ustrezno financiranja projektov se pričakuje v kasnejših letih. V izogib ponavljajoče zgodbe iz programskega obdobja 2007-2013, kjer so se pričeli kazati prvi rezultati šele v letu 2010 zaradi težavnega zagona izvajanja Programa, je potrebno razmisliti o vzrokih za upočasnjeno izvajanje Programa²¹ in poiskati ustrezne rešitve, da se zagotovi ritem izdatkov v skladu s potrjenim letnim finančnim načrtom, da do takšnih zamud ne pride. Skupni tehnični sekretariat se mora čimprej vzpostaviti in konkretno pričeti z aktivnim izvajanjem nalog. Enako velja tudi za vse ostale organe izvajalske strukture Programa.

Kot izhaja iz vmesnega vrednotenja (september 2013) priporočamo, da se postopki sprejemanja odločitev poenostavijo in uskladijo, da se zagotovi primerno upravljanje Programa ter se pospeši doseganje rezultatov. Priporočamo tudi, da se, kjer je to možno uporabljajo avansi, saj bi s tem olajšali izvajanje projektov. Slediti je potrebno temu, da bo zastavljen letni finančni načrt Programa dosegal svoje plane.

V nadaljevanju tabelarično prikazujemo ustreznost porazdelitve finančnih virov s cilji Programa tako, da smo vzeli rezultate vmesnega vrednotenja po prioritetnih sektorskih tematikah in prednostne osi Programa, ki so rezultat analize konteksta z opredeljenimi izzivi in potrebami Programa.

Preglednica 19: Ustreznost porazdelitve finančnih virov med Programom 2007-2013 in Programom 2014-2020

Programsko obdobje 2014-2020			Programsko obdobje 2007-2014		
Prednostna os	Prispevek ESRR	Razvrstitev po pomembnosti	Prioritetna sektorska tematika	Prispevek ESRR	Razvrstitev po pomembnosti
Prednostna os 1: Promocija inovacijske sposobnosti za konkurenčnejše območje	24%	2	Raziskave in tehnološki razvoj	19%	2
Prednostna os 2: Sodelovanje za nizkoogljične strategije	15%	4	Promet Energija Prenova mestnega okolja in podeželja	12,4%	4
Prednostna os 3: Zaščita in promocija naravnih in kulturnih virov	35%	1	Varovanje okolje in	54,3%	1

²¹ Večina vzrokov je lepo prikazanih v prvem poročilu Vmesnega vrednotenja (September 2013).

			preprečevanje nesreč Kultura Turizem		
Prednostna os 4 : Krepitev sposobnosti in čezmejno upravljanje	20%	3	Razvoj človeškega kapitala Naložbe v družbeno infrastrukturo Okrepitev zmogljivosti institucij Izboljšati dostop do delovnih mest Izboljšati družbeno vključenost ogroženih skupin	12,6%	3

Izzivi in potrebe, kot izhajajo iz analize konteksta so ustrezno prevedene v finančne okvire glede pomembnosti posameznih tematskih področij. Sredstva so porazdeljena tako, da je največji delež sredstev namenjen Prednostni osi 3, katera zajema 3 posebne cilje, na drugem mestu je prednostna os 1, sledi prednostna os 4 in Prednostna os 2. Sama finančna porazdelitev je v korelaciji s prioritarnimi sektorskimi tematikami odobrenih projektov, ki so bili identificirani v finančni perspektivi 2007-2013.

V primerjavi z finančno perspektivo 2007-2013 so finančna sredstva namenjena za tehnično pomoč ustrezna. 6% ESRR sredstev namenjenih za tehnično pomoč predstavlja isti delež kot v prejšnji finančni perspektivi.

4.2 Ustreznost porazdelitve finančnih sredstev v pogledu Celovitih teritorialnih naložb

Posredniški organ za upravljanje in izvajanje CTN v okviru Programa je bil določen EZTS GO²².

Celotna finančna sredstva, ki so namenjena za EZTS GO so v skupni višini 10 mio EUR in porazdeljena med dvema prednostnima osema. Za prednostno os 3, posebnega cilja 3.1 je predvidenih 5 mio EUR (pilotni projekt Isonzo-Soča), za prednostno os 4 , posebnega cilja 4.1 je enako namenjenih 5 mio EUR (pilotni projekt Health).

Določitev dveh pilotnih projektov kot njihova finančna porazdelitev sredstev izhaja iz predhodne podrobne analize območja z izzivi in potrebami Programa ter kapitalizacije izkušenj in rezultatov Programa 2007-2013.

Finančna porazdelitev sredstev v okviru EZTS GO med posebne cilje je ustrezna.

5 Prispevek Programa k ciljem Strategije Evropa 2020

Strategija Evropa 2020 je nedvomno vplivala na pripravo Programa že v začetnih fazah. Analiza konteksta je primerno upoštevala izpostavljena vprašanja, SWOT analiza pa je bila zastavljena na osnovi pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Uporabljeni kazalniki konteksta so v skladu s predlogi Komisije, čeprav ni bilo v vsakem primeru možno pripraviti izčrpnega pregleda na ravni NUTS3.

Pri preverjanju skladnosti se je primernost strategije Programa izkazala za skladno s Strategijo Evropa 2020 z vidika izzivov in potreb in posebnih ciljev. Stopnja skladnosti je visoka, zlasti v primeru pametne in trajnostne rasti. Program ne zasleduje neposredno ciljev vključujoče rasti, razen v primeru določenih področij, ki so posvečena socialni v okviru Osi 4.

V spodnji preglednici so predstavljene stopnje skladnosti posameznih pričakovanih rezultatov s stebri Strategije Evropa 2020. Na splošno je stopnja ustreznosti visoka v primeru pametne in trajnostne rasti, če upoštevamo potencial Programa in zlasti logiko ukrepanja, ki zaznamuje programe teritorialnega sodelovanja, ter obseg finančnih sredstev. Program se z vključujočo rastjo ne ukvarja neposredno, vendar se določene dejavnosti v okviru Osi 4 posvečena socialnim vprašanjem.

Preglednica 20: Pričakovani rezultati Programa in stebri Strategije Evropa 2020

Stebri Strategije Evropa 2020	Povezana prednostna os	Pričakovani rezultati
Pametna rast	Os 1 - Spodbujanje inovacijskih zmogljivosti za večjo konkurenčnost območja	Okrepljeno sodelovanje med poglavitnimi akterji v sektorju inovacij ob krepitvi čezmejnih inovacijskih grozdov in mrež v ključnih panogah na upravičenem območju.
Trajnostna rast	Os 2 - Sodelovanje za nizkoogljične strategije	Sprejem strategij za nizkoogljično družbo s spodbujanjem varčevanja z energijo in promocijo uporabe trajnostnih oblik prevoza.
	Os 3 - Varovanje in promocija naravne in kulturne dediščine	Valorizacija in promocija naravne in kulturne dediščine na območju sodelovanja s ciljem privabljanja trajnostnega turističnega povpraševanja.
		Izboljšanje upravljanja ekosistemov in spodbude za obnovo biotske raznovrstnosti preko zelene infrastrukture in ekosistemskih storitev.
		Boljša razširjenost okolju prijaznih in odgovornih navad med obiskovalci krajev z naravno in kulturno dediščino ter večje osveščanje o okoljskih vprašanjih.
	Spodbujati inovacije pri gospodarjenju z vodami in odpadki ter kakovosti zraka s preskušanjem in uvajanjem zelenih tehnologij.	
Vključujoča rast	Os 4 - Krepitev čezmejnih zmogljivosti in upravljanja	Okrepljeno sodelovanje med organi javne uprave ter med prebivalci.

Področja Programa, ki so najtesneje povezana s Strategijo Evropa 2020, se nanašajo na pametno in trajnostno rast, zajeta pa so v Osi 1 oziroma, v drugem primeru, v Osi 2 in Osi 3. Že pri vrednotenju skladnosti smo izpostavili, da si Program izrecno ne prizadeva neposredno doseči ciljev vključujoče rasti. ESRR se že po svoji naravi osredotoča na vprašanja, ki se tesneje navezujejo na pametno in trajnostno rast. Če se pravilno uveljavita horizontalni načeli enakih možnosti in ne diskriminacije, bo to že posredno in horizontalno vplivalo na pozitivne učinke Programa tudi na tem področju.

V zvezi s prispevkom Programa k ciljem Strategije Evropa 2020 je treba izpostaviti, da so sredstva, namenjena programom teritorialnega sodelovanja precej omejena, da se ta instrument razlikuje že po svoji naravi in da se že na nacionalni ravni veliko bolj zahtevne naloge umeščajo v okvir drugih

programov. Zaradi tega bo zelo težko oceniti potencialni prispevek Programa k tem ciljem. Program se bo pri zasledovanju ciljev Evrope 2020 umestil ob bok deželnim in nacionalnim programom (ESRR in ESS), skupnega učinka teh prizadevanj na cilje Strategije Evropa 2020 pa danes še ne moremo oceniti.

6 Strateška okoljska presoja

Namen tega poglavja je predstaviti ključne informacije glede postopka Strateške okoljske presoje (SOP) Programa Interreg V Slovenija Italija 2014-2020. V skladu z določili smernic Evropske komisije glede predhodnega vrednotenja (4. odstavek Priloge 1 k Smernicam o predhodnem vrednotenju, januar 2013) se bodo v dokumentu navedli ukrepi Programa na področju okoljskega spremljanja; izidi posvetovanj z okoljskimi organi in javnostjo ter načinu prenosa predlogov glede okolja in izraženih mnenj. Za obširnejše razumevanje in kot dopolnitev informacij o postopku bomo priložili tudi ne-tehnični povzetek Okoljskega poročila, ki se je pripravil v okviru SOP (Priloga 1).

Naj dodamo, da je v času predložitve te različice Poročila o predhodnem vrednotenju postopek SOP še vedno v teku, kar pomeni, da so informacije v tem dokumentu samo delne.

Spremljanje okolja

V okoljskem poročilu je spremljanje okolja razdeljen na dve ravni:

1. spremljanje okoljskega konteksta, ki temelji na naboru različnih kazalnikov, ki se uporabljajo za opisovanje stanja posameznih okoljskih komponent na programskem območju;
2. okoljsko spremljanje Programa na osnovi kazalnikov, ki vplivajo na okolje, in so del nabora kazalnikov *učinkov* in *rezultatov* Programa.

Okoljsko poročilo vsebuje tudi nekaj usmeritev glede upravljanja okolja v okviru Programa, in sicer pri načrtovanju in pripravi javnih razpisov ter izbiri projektov in monitoringu okolja. Podrobnejše informacije so na voljo v ne-tehničnem povzetku (Priloga 1).

Posvetovanja

Posvetovanja se, kakor je znano v okviru postopka priprave SOP, izvajajo v skladu s slovenskimi in italijanskimi predpisi, s katerimi se je prenesla Direktiva o SOP, in sicer v dveh ločenih fazah: najprej v fazi vsebinjenja, nato pa še v fazi predložitve Okoljskega poročila. Do sedaj je bila izvedena prva faza, in sicer so pri pripravi poročila o vsebinjenju sodelovali organi, ki so pristojni za SOP na posameznih območjih, ki sodelujejo pri Programu (Preglednica 21), da bi tako zbrali mnenja glede obsega informacij, ki naj bi jih vključili v Okoljsko poročilo. Posvetovanja glede vsebinjenja so potekala na celotnem programskem območju med 16. 9. 2014 in 1. 10. 2014.

Preglednica 21: Pristojni organi za SOP na posameznih območjih, ki sodelujejo pri Programu

Regija/Država	Pristojni organ
Republika Slovenija	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
	Ministrstvo za kulturo
	Zavod RS za varstvo narave
	Ministrstvo za zdravje
Dežela Furlanija Julijska krajina	Direzione centrale ambiente ed energia
	Direzione centrale attività produttive, commercio, cooperazione, risorse agricole e forestali
	Direzione centrale infrastrutture, mobilità, pianificazione territoriale, lavori pubblici, università
	Servizio tutela del paesaggio e biodiversità
	Agenzia regionale per la protezione dell'Ambiente (ARPA)
	Provincia di Gorizia
	Provincia di Pordenone
	Provincia di Trieste
	Provincia di Udine
	Associazione Nazionale Comuni Italiani
	UNCEM

	Azienda per i Servizi sanitari n.1 "Triestina"
	Azienda per i Servizi sanitari n. 2 "Isontina"
	Azienda per i Servizi sanitari n. 3 "Alto Friuli"
	Azienda per i Servizi sanitari n. 4 "Medio Friuli"
	Azienda per i Servizi sanitari n. 5 "Bassa Friulana"
	Azienda per i Servizi sanitari n.6 "Friuli Occidentale"
	Ente Parco delle Prealpi Giulie
	Ente Parco delle Dolomiti Friulane
	Riserve naturali statali di Monte Cucco e di Rio Bianco
	Corpo Forestale dello Stato
	Autorità di Bacino dei Fiumi dell'Alto Adriatico
	Associazione dei Consorzi di Bonifica della regione Friuli Venezia Giulia
	Ministero dei Beni e delle Attività Culturali e del Turismo (MIBAC)
	Direzione regionale per i beni culturali e paesaggistici del Friuli Venezia Giulia
Dežela Veneto	Sezione Coordinamento Commissioni (VAS – VINCA - NUVV)
	ARPAV
	Provincia di Padova
	Provincia di Venezia
	Provincia di Rovigo
	Provincia di Treviso
	Direttore Generale e Coordinatore Area Territorio
	Servizio Amministrativo Ecologia
	Provincia di Belluno
	ANCI Veneto
	UNCEM Veneto
	Autorità di Bacino Nazionale dei Fiumi dell'Alto Adriatico
	Unione Veneta Bonifiche
	Parco Regionale del Sile
	Direzione Regionale per i Beni Culturali e Paesaggistici del Veneto

Iz Dežele Furlanije Julijske krajine smo prejeli skupaj tri mnenja (Centralni direktorat za okolje in energijo - Služba za okoljsko presojo; ARPA Friuli Venezia Giulia, Azienda per i servizi sanitari n. 4 "Medio Friuli" Oddelek za prevencijo). Za Deželo Veneto smo prejeli skupaj dve mnenji (Oddelek za koordinacijo odborov SOP VINCA NUVV; ARPA Veneto). K tem je treba prišteti še mnenje Uprave povodja rek Soča, Tilment, Livenza, Piava, Brenta-Bacchiglione, saj pristojnost uprave presega meje dežel. V fazi vsebinjenja nismo prejeli nobenega mnenja za Republiko Slovenijo.

Upoštevanje okoljskih priporočil in izraženih mnenj

Avtorji Okoljskega poročila smo v dogovoru z Organom upravljanja preučili mnenja, ki smo jih prejeli v okviru posvetovanja o vsebinjenju ter jih upoštevali pri pripravi Okoljskega poročila, kot tudi pri pripravi celotnega postopka. Okoljsko poročilo vsebuje preglednice, v katerih smo predstavili izražena mnenja in kako smo jih upoštevali v samem poročilu. Na splošno so prejeta mnenja prispevala precej dodane vrednosti k pripravi Okoljskega poročila tako z vidika predlagane metodologije kot tudi glede posameznih okoljskih vprašanj. Organizacije, s katerimi smo se posvetovali, so poleg metodoloških nasvetov in priporočil glede vsebine, v več primerih posredovali tudi informacije o dokumentih, podatkovnih bazah in orodjih, ki smo jih nato uspešno uporabili pri pripravi Okoljskega poročila.

PRILOGA 1 Ne-tehnični povzetek Okoljskega poročila

Povzetek bo vključen po oddaji Okoljskega poročila